

PM Gestaltning för allmän platsmark

BÄLLSTA HAMN

GODKÄND 2025-09-23

Detaljplan för Bällsta Hamn, del av Ulvsunda Industriområde
Uppdragsnr: 81 879
Daterad: 2025-05-13 (GH)
Reviderad: 2025-09-19
Godkänd: 2025-09-23

Detta PM utgör ett underlag till detaljplan för Bällsta Hamn och är framtaget av Nyréns Arkitektkontor AB i samverkan med och på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms stad.

Beställare:
Johan Tornberg
Exploateringskontoret, Stockholm stad
Box 8189
104 20 Stockholm
www.stockholm.se

Medverkande från Stockholms stad:
Johan Tornberg, byggprojektledare, Exploateringskontoret
Emma Jonasson landskapsarkitekt, Exploateringskontoret
Jon Hugmark/Sofie Hellmin, trafikplanerare, Exploateringskontoret
Sara Levin, Miljöspecialist, Exploateringskontoret
Johan Olsve, Miljöspecialist, Exploateringskontoret
Joacim Nylander, projektutvecklare, Exploateringskontoret
Tua Sandberg, stadsplanerare, Stadsbyggnadskontoret

Konsulter:
Emelie Brunge, landskapsarkitekt, Nyréns Arkitektkontor
Daniel Fried, landskapsarkitekt, Nyréns Arkitektkontor
Karolin Hård, landskapsarkitekt, Nyréns Arkitektkontor
Arbetet har skett i samverkan med trafik konsulter på SWECO, Gatuprojektörer på Ramboll, dagvattenkonsulter på Norconsult samt beyningskonsult på Rejlers.

Nyréns Arkitektkontor

Bildkällor:
Flygbild s. 4 och 5 Ortofoto Stockholms stad
Övriga foton och illustrationer: Nyréns Arkitektkontor om inte annat framgår

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	6
Gestaltungsprinciper	8
Utfyllnad i Bällstaviken.....	10
Parker, natur och platsbildningar	12
Strandparken.....	14
Bällstahamnparken	20
Vattenparken	26
Karlsbodatorget	30
Mötet med kvartersmarken.....	32
Gator och stråk.....	34
Trädplantering i gata	36
Dagvatten och skyfall.....	38
Gatuutformning.....	40
Belysning	52
Fortsatt arbete	56

Ortofotograf över planområdet från 1995

Sammanfattning

Planområdets förutsättningar för landskap och gestaltning

Området som utgör Bällsta Hamn är ett före detta industriområde som ligger mellan Ulvsundavägen och Bällstaviken. Topografin i området utgörs av plana ytor som lutar svagt mot vattnet. Lokala lågpunkter finns bland annat utmed Masungsvägen vid tvärbanestationen Karlsbodavägen. Stora delar av den befintliga bebyggelsen utgörs av lagerbyggnader men det finns även lägre tegelhus från 40-60-talen. Övervägande delen av den befintliga bebyggelsen kommer att rivas och den nya gatustrukturen utgår delvis från Smältvägens ursprungliga läge. Stora delar av kajerna som möter Bällstaviken är i dåligt skick och behöver rivas. En kortare del av kajen kan sparas och renoveras. Denna del integreras i den nya strukturen och kan användas för båtangöring om en pendelbåtlinje blir aktuell för området.

De befintliga anläggningar som är direkt styrande för allmän platsmark ligger främst under mark och utgörs av VA-ledningar. Mest påtaglig är en stor dagvattenkylvert

som ligger i höjd med framtida Bällstavikensparken. Stockholm vatten och avlopp (SVOA) planerar att utöka kapaciteten på kylverten, samt komplettera den med ytterligare en kylvert. Under en av parkerna planeras även för ett underjordiskt avsättningsmagasin för rening av dagvatten. Kylvert och magasin genomförs inom ramarna för det lokala åtgärdsprogram som Stockholms stad tagit fram för vattenförekomsten Mälaren-Ulvsundasjön.

Även svåra grundläggningsförhållande och rikliga förekomster av olika markföroreningar påverkar planeringen för allmän mark.

Planförslagets åtgärder för landskap och gestaltning

Bällsta Hamn och Ulvsunda industriområde utgör ett område i Stockholm som lider av stor parkbrist. I samband med att ett stort antal bostäder tillkommer och besöksstrycket väntas öka, behöver mer parkmark tillskapas. Närheten till vatten är en stor tillgång för planområdet. En viktig del i att tillgodose rekreativ behovet, men

Översikt kvartersindelning

MASUGNEN NORRA

MASUGNEN SÖDRA

TACKJÄRNET 1, 3 & 4

GJUTMÄSTAREN 3

VALSVERKET 10

GJUTMÄSTAREN 4

VALSVERKET 5 & 6

GJUTMÄSTAREN 5

också Bällstavikens ekologiska status, har varit att skapa en grön sammanhängande strandpark som kopplar ihop Annedal i norr och vidare söder utmed Ulvsundasjön. Inom programmet har möjligheten att tillskapa ny parkmark undersökts. Utredningen resulterade i att ersätta de rivningsfärdiga kajerna med slänter och utfyllnad. Utfyllnaden möjliggör större ytor för grön parkmark samtidigt som strandlinjen kan utformas för att ge förbättrade förutsättningar för akvatiskt liv.

Utmed gatorna föreslås trädplanteringar, huvudsakligen i breda öppna planteringar men även i hårdgjord yta och skelletjord. Karlsbodatorget och gatorna runt Bällstavikensparken utformas som gångfartsområden.

Planförslagets risker för landskap och gestaltning

En identifierad risk är att för stora delar av gatu- och parkmarken underbyggs av underjordiska konstruktioner såsom ledningar, kylvertar och magasin. Det begränsar möjligheten att etablera en långsiktig och högkvalitativ

grönstruktur med stora träd som är avgörande för kron-täckning, klimatreglering och ekologiska samband. Detta leder i sin tur till ett försämrat mikroklimat och att biologisk mångfald inte gynnas.

Området utgör en del av ett större stadsutvecklingsområde, där besöksstrycket förväntas öka markant med omvandlingen från industri- till blandstad, särskilt om även Bromma flygplats byggs om till stad. Projektet uppnår lite drygt hälften av riktvärdet för parkmark per boende vilket medför risker för hårt slitage på nya gröna ytor. Parktillgången behöver bevakas i kommande arbete, så att inte det redan svåra läget försämras.

Planförslagets åtgärdsförslag för att hantera riskerna för landskap och gestaltning

Planförslaget maximerar andelen gröna ytor. De enskilda parkerna utformas så att de länkas samman och kompletterar varandra genom olika typer av funktioner. Utfyllnaden samt att de hårdgjorda kajerna omvandlas till rekreativ parkmark är en avgörande strategi för att motverka parkbristen.

Bakgrund och syfte

Planområdet för Bällsta Hamn - en del av Ulvsundaindustriområdet - ligger i ett kollektivtrafikhärläge invid Bällstaviken, nära både Sundbyberg och Solna. Området bedöms ha mycket stora stadsutvecklingsmöjligheter.

Syftet med detaljplanen är att omvandla området till blandad stadsbebyggelse med uppskattningsvis ca 1400 nya bostäder, förskolor, skola, service, kontor, ett mobilitetshus samt nya gator, parker och torg. Planen ska även möjliggöra angring av framtida pendelbåtstrafik.

Målsättningen är att skapa en blandstad med ett varierat innehåll av funktioner som bidrar till att området upplevs befolkat, tryggt och händelserikt dygnet runt, året runt. Då området har en stor brist på parker, natur och andra kvalitativa allmänna platser är det av vikt att skapa god tillgång till kvalitativa gröna ytor för både kvartersmark och allmän platsmark.

Området har tidigare nyttjats som industriområde. På bilden syns en av de befintliga kajerna i Bällsta Hamn.

Området idag

Området som ligger mellan Ulvsundaleden och Bällstaviken har sedan början av 1900-talet nyttjats som industriområde, med blandade verksamheter. Idag är merparten av industrierna nedlagda och majoriteten av den gamla bebyggelsen riven. Viss industriverksamhet är fortfarande aktiv men planeras flytta i och med den nya detaljplanen.

En central del i det gamla industriområdet är de långa betongkajerna mot Bällstaviken. Dessa täcker idag nästan hela strandlinjen inom planområdet. Området är hårdgjort och saknar grönska/naturmark med undantag av några få platser utmed strandlinjen och mot tvärbanan.

Utgångspunkter för planen

Utöver målen för den planerade bebyggelsen utgår planen från bestämmelser kring MKN vatten där statusen i Bällstaviken inte får försämrats. De markföroreningar som finns i området behöver hanteras, antingen genom sanering eller inkapsling.

Tidigare utredningar

Som grund till detta PM ligger:

"Förstudie för del av Ulvsunda industriområde" Del I-II, datum 220620 Del III, daterat 211007

Kvalitetsprogram 1.0, Allmänna platser, Bällstahamnsområdet, daterat 210615

Gestaltungsprinzipien

Bällsta Hamn utformas med nya stadskvarter längs med områdets huvudgata Smältvägen. Parker, lummiga gaturum, innehållsrika platser för vistelse och gena stråk för gång och cykel gör området till en attraktiv vardagsmiljö. Nya kopplingar och målpunkter brygger över barriärer och knyter samman omkringliggande stadsdelar. De gröna kopplingarna samt tillgängliggörandet av vattenrummet är viktiga delar i programmet där det nya området vänder sig tydligt mot Bällstaviken. På följande sida listas de bärande gestaltungsprinciperna för detta program. Dessa har sin utgångspunkt i Kvalitetsprogrammet som togs fram 2021.

Flygvy visar hur de nya bostadskvarteren, Bällstahamnsparken och Strandparken möter Bällstaviken

Maximera grönska

Området har en relativt hög exploatering samtidigt som tillgången till grönyta inom området är begränsad. För att möta det framtida parkbehovet har en viktig gestaltungsprincip varit att öka storleken och kvaliteten på de gröna ytorna och offentliga platser. De befintliga kajerna utmed Bällstaviken ersätts med mjuka grönskande slänter och för att ytterligare öka den gröna friytan byggs ny fast mark i vattnet på vissa platser utmed strandlinjen. Resultatet blir en större sammanhängande grönyta som sträcker sig både igenom områdets centrala delar och utmed strandlinjen.

Gatuträden bidrar till att koppla samman grönstrukturen. Blandallér planteras både i hårdjord yta och i väl tilltagna öppna planteringar. De breda gångbanorna och planteringarna utmed Smältvägen kan komplettera parkerna med mindre gröna platsbildningar för vistelse.

Stadsliv och målpunkter

Bällstahamnsparken med sitt goda solläge och närheten till vatten utgör en stark målpunkt för omgivande områden i direkt anslutning till Strandparken. Utmed gångfartsgatorna runt parken och mot kajen med ev. pendelbåtstation finns goda lägen för uteserveringar och lokaler.

I anslutningen till tvärbanans hållplats vid Karlsbodavägen skapas ett nytt torg. Den omkringliggande bebyggelsen utmed områdets huvudgata utformas med lokaler och serveringar i det soliga läget och kan stärka det kommersiella utbudet i området.

Maximera grönska

Vattenrummet

Stadsliv och målpunkter

Kulturmiljö

Vattenrummet

Närheten till vattnet är en av områdets största kvaliteter. Att tillgängliggöra Bällstavikens vatten har varit en viktig utgångspunkt för gestaltungsningen. Strandparken bidrar till att länka samman ett längre rekreativstråk från Annedal i norr och utmed Ulvsundasjön i söder.

Den nya strandlinjen utformas för att skapa livsmiljöer både för djur- och växtliv. Utmed stranden och bryggdäcken anläggs strandvegetation och flytande sjök av vattenlevande växter för att ytterligare öka stadsdelens grönskande ytor och stärka Bällstavikens ekologiska status.

Stora bryggor i strategiska lägen ger möjlighet att komma ut på vattnet och fånga kvällssolen ute i viken. Om växtlighet integreras i bryggorna fungerar de även som bra skydd och biotop för vattenlevande organismer.

Kulturmiljö

Stora delar av det historiska Bällsta Hamn är rivet. Det som återstår synligt är Smältvägen och Råjärnsvägens sträckningar, utmed vilka den nya kvarterstrukturen förhåller sig. Enstaka byggnader och en mindre del av kajen har kunnat sparas och integreras i den nya strukturen. Detaljer och byggmaterial som tillhört den gamla industrimiljön har sparats för att kunna återbrukas inom planområdet. Objekt kan i framtiden bli spår som vittnar om områdets historia.

Utblickar mot den närliggande blåklassade byggnaden Pripps skapas från Strandparken.

Orienteringsfigur. Utfyllnad i Bällstaviken med föreslagen bebyggelsestruktur överlagrad på flygfoto av befintlig situation.

Utfyllnad i Bällstaviken

En åtgärd som ger flera fördelar

Att fylla ut och skapa mer land är något som har skett i alla tider och på olika platser i Stockholm, inte minst i Bällstaviken. I området Bällsta Hamn har åtgärden flera fördelar. Utöver det uppenbara, att mer fast mark skapas för vistelse för framtida boende och besökare, bidrar åtgärden till att:

- öka ekologiska värden
- minska spridning av föroreningar
- minska klimatpåverkan
- bidra till en kostnadseffektiv byggnation

Mer plats för park och ekologiska värden

En utfyllnad i Bällstaviken innebär en ökning av tillgänglig parkmark. Detta bidrar till att stärka det gröna sambandet utmed Bällstaviken. Det blir ett naturligt möte mot vattnet och de slänter som skapas under vattnet bidrar till bättre livsmiljöer för vikens djur- och växtliv, i och med den flikighet och de varierande djupzoner som kan skapas.

(Se även avsnitt om Strandparken sid. 17-21)

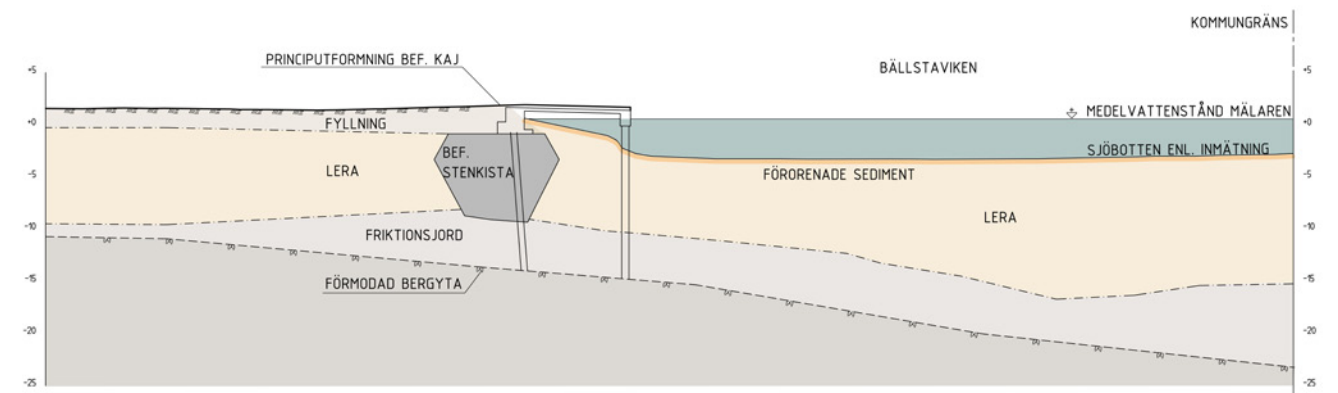
Minskad spridning av föroreningar

Sedimenten i Bällstaviken utmed Bällsta Hamn innehåller olika typer av föroreningar. Genom att fylla på med massor ovan de befintliga förorenade sedimenten som ligger utmed Bällsta Hamns strandlinje minskar risken att dessa föroreningar sprids. Metoden kallas för inkapsling och är vedertagen som åtgärd för hantering av förorenade sediment. Alternativet är att muddra stora mängder massor som sedan behöver transporteras till en annan plats för sanering.

Vinst i både ekonomi och klimatpåverkan

I Stockholmsområdet finns i nuläget ett överskott av massor från flertalet stora infrastrukturprojekt. En cirkulär hantering av dessa massor är inte bara klimatsmart utan ger även fördelar ur ett kostnadsperspektiv.

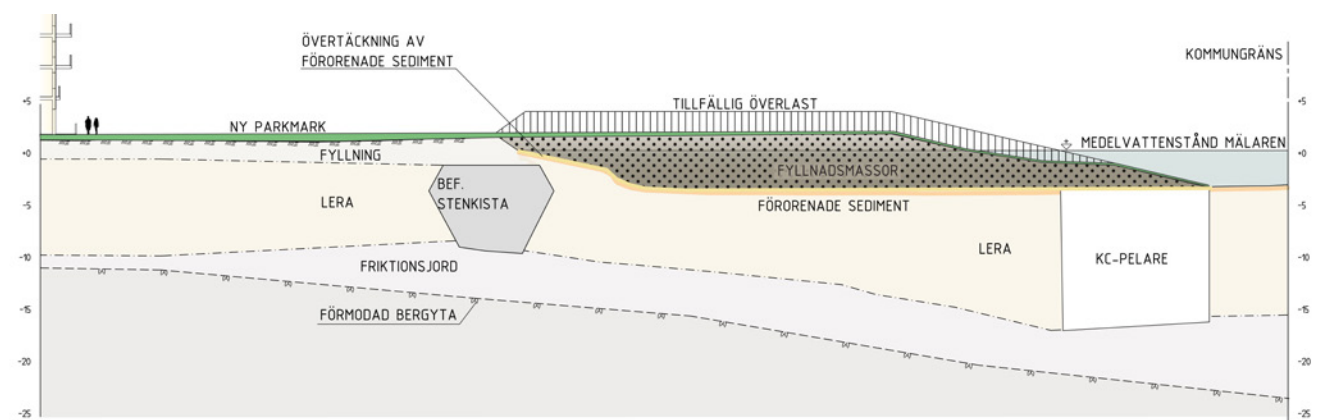
Att bygga nya kajer (vilka skulle kräva nya konstruktioner och permanenta sponter) skulle inte ge samma fördelar som ovan föreslagen åtgärd. I stället skulle det innebära en teknisk lösning som är både dyr att utföra och dyr att förvalta och som dessutom ger ett större klimatavtryck.

Sektion A-A

Industri kaj - befintlig situation

Kanten mot Bällstaviken är idag en hårdgjord barriär som hindrar ekologiska samband. Det saknas kontakt mellan land och vatten samt grunda bottendelar. Kajlinjen består av stål- och betongkonstruktioner med eftersatt underhåll. Endast en kort del bedöms vara lämplig att behålla medan största delen behöver rivas. Den markstabiliserande stenkista som anlagts vid tidigare utfyllnad av området kan däremot återanvändas. Bottensedimenten i Bällstaviken är förorenade och under dem finns sättningskänslig lera.

Sektion A-A

Utfyllnad och kalkcementpelare - föreslaget alternativ

Efter att befintlig kaj rivits förbereds utfyllnaden genom övertäckning av förorenade sediment samt anläggning av kalkcementpelare för att eliminera risken för skred och massundanträngning där utfyllnaden möter befintlig sjöbotten. Sedan utförs utfyllnaden. Överlast läggs ut för att under flera års tid ta ut sättningar i befintlig lera. Detta är en kostnadseffektiv och klimatsmart teknisk lösning för att tillskapa ny värdefull parkmark som dessutom blir en underhållsfri anläggning, förbättrar förutsättningarna för livet i Bällstaviken och säkerställer att föroreningar inte sprids vidare. Det finns ett massöverskott från större projekt i Stockholmsområdet som kan bidra till att få ner kostnaderna ytterligare.

Läs mer:

PM Geoteknik för detaljplan

PM Miljö kvalitetsnormer - ekologisk status

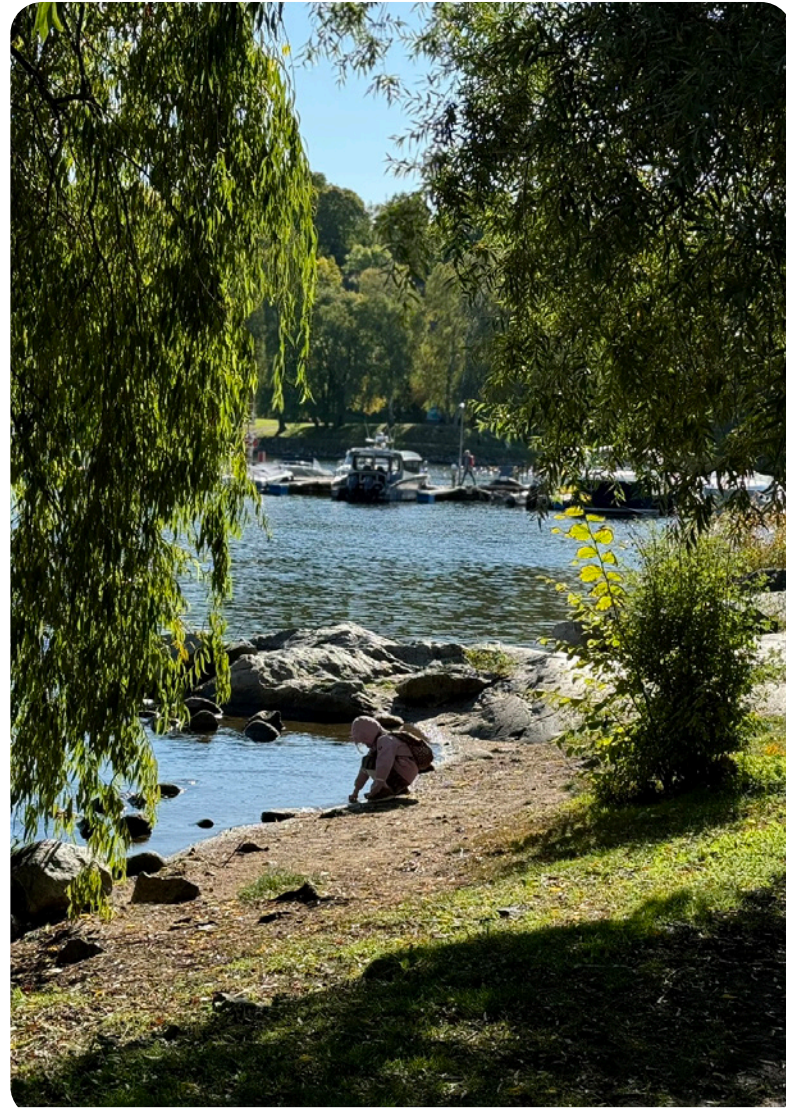
Ekologiutredning av vatten och landmiljöer

PM Åtgärdsutredning Bällsta Hamn

Parker, natur och platsbildningar

Området har, genom sin närhet till vattnet, goda möjligheter att i framtiden bli en viktig rekreativ målpunkt. Bällstavamparken tillsammans med Vattenparken utgör planområdets centrala, gröna, offentliga rum. Parken övergår i öster till Strandparken som sträcker sig ut med Bällstaviken i nordsydlig riktning. I norr bildar Karlsbodatorget en viktigt urban målpunkt i anslutning till tvärbanan.

De gröna parkerna och natområdena i staden ger en mängd ekosystemtjänster, reglerande, ekologiska som såväl rekreativa.

Funktioner och nya vistelsekvaliteter

Parkerna har samlats till ett sammanhängande grönområde utmed strandlinjen och i stadsdelens centrala delar. Genom att omfördela och minska andelen hårdgjorda ytor har flera parkstrukturer kunnat kopplas samman; Strandparken, Bällstavamparken och Vattenparken. Parkerna kompletterar varandra för att uppfylla många av Stockholm stads Sociotopvärden. (Se diagram på nästa sida).

Invid tvärbanans hållplats i områdets norra del skapas ett nytt urbant torg i gynnsamt kvällssolsläge och utmed stadsdelens huvudgata Smältvägen återfinns flertalet mindre vistelseytor.

Parker och torg har placerats i strukturen så att de bidrar till att hantera och avleda skyfall.

Friytetillgång

Tillgångsanalyser av offentlig friyta har gjorts inom Förstudie för del av Ulvsunda industriområde 2022-06-20 del II, och har kontinuerligt uppdaterats under programarbetet. En målsättning för programmet är att öka tillgången till friyta och park för stadsdelens invånare, samt att kompensera för tillkommande exploatering.

För att förbättra mängden grön friyta i förhållande till exploateringen föreslås att 3500 kvm fast parkmark tillskapas genom att göra utfyllnader i vattnet utmed de gamla kajerna. Då kan programmet uppnå ca 16% friyta inom planområdet, samt 5 kvm grön oas/person (uträkning utifrån Friyteguidens analysmodell). Utfyllnaden förbättrar friytetillgången och skapar förutsättningar för en bättre ekologisk status i Bällstaviken. Massorna kapslar även in föreningar som finns i sedimenten.

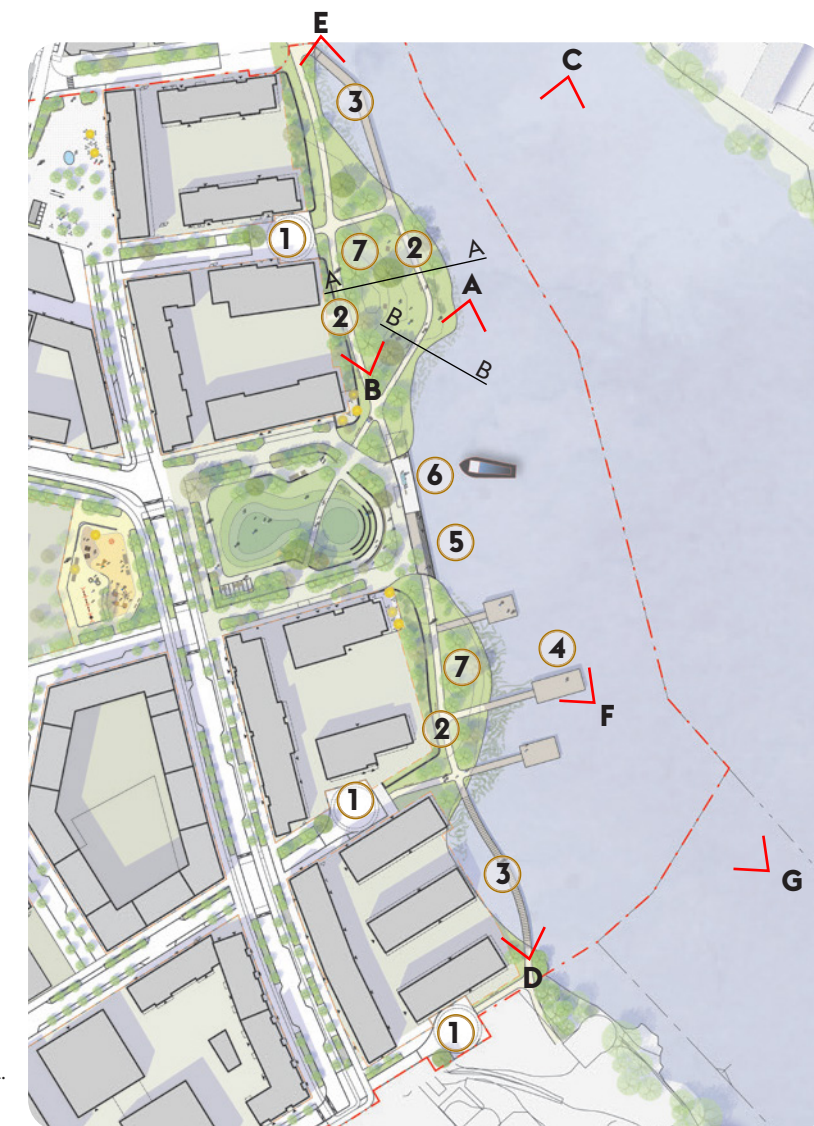

Vy A visar Strandparken. I förgrunden den del som fyllts ut i Bällstaviken. I bakgrunden kajen och flytbryggor

1. Entréplats
2. Gångstråk
3. Bryggpromenad
4. Solbryggor
5. Kajbrygga
6. Pendelbåtshållplats
7. Gröna parkrum

Bildtext

1. Referensbild visar intima platser för, vistelse, utsikt och vila.
2. Referensbild av grön buffertzon mot fastigheterna och öppna vyer mot vattnet.
3. Vy B. Muren som ryggrad mot kvarteren.

Strandparken

En smal park med många uppgifter

Bällsta Hamns strandpark är en del av ett längre rekreativt stråk som sträcker sig från Ulvsunda i söder till Mariehäll i norr. Den nya parkstrukturen läker samman ett i övrigt sammanhållet grönt samband utmed Bällstaå och Bällstaviken. Strandlinjen blir flikig och naturlig, en karaktär som är typisk för Stockholms gröna vattenrum. Strandparken ger området grundläggande sociala värden, nya ekologiska samband och utformas för förbättrad akvatisk ekologi.

Promenaden längs parken blir upplevelserik med varierade platser, vyer och bryggpromenader. Utskjutande flytbryggor ger ytterligare vattenkontakt och kvällsollägen en bit ut från land. En del av den befintliga kajen bevaras och får en ny funktion bland annat som möjlig pendelbåtsbrygga och som ett kulturhistoriskt spår från platsens tid som industriområde.

Gestaltungsprinciper

- Ett sammanhållet, rekreativt stråk med gröna samt blå promenader och utblickar.
- Maximerad yta för grönskande parkmark genom markutfyllnader i vattnet.
- Kvalitativ grönstruktur för sociala värden, ekologiska spridningssamband och förbättrad akvatisk ekologi.
- Park mellan fastighetsgräns och strandlinje varierar mellan 20-40 m.
- Gränssnittet mellan privat och offentlig plats säkerställs genom en grön fond mot fastigheterna. Höjdskillnader tas upp av en mur.
- Ett sömlöst möte med Bällstahamnsparken så att områdets nya parkstruktur blir en sammanhållen helhet.
- Intima platser för, vistelse, utsikt och vila.

Storlek: 9697 m²

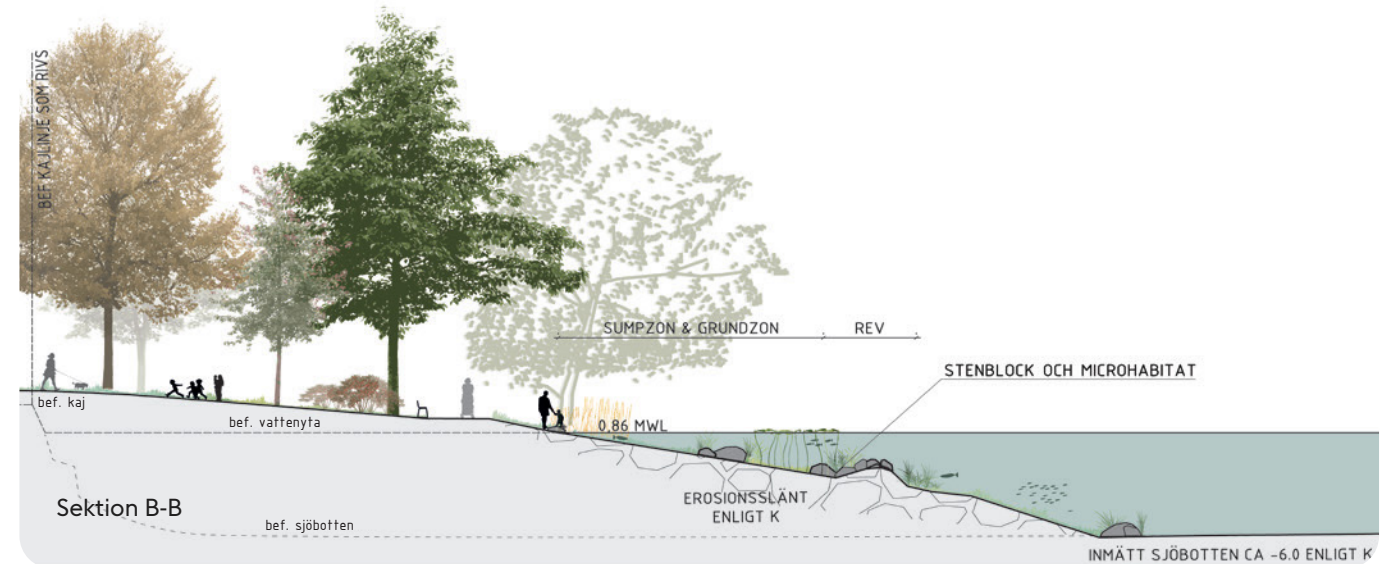
Vy C visar en flygvy över Strandparken från norr. I bakgrunden syns de nya bostadskvarteren och Gjutmästaren 6.

Park på utfylld mark, en förutsättning för genomförbarhet

I förslaget bearbetas den befintliga, hårdgjorda industrikanalen till en grön strandpark. Majoriteten av den befintliga konstruktionen är i dåligt skick vilket öppnar nya möjligheter för strandlinjen. Kvalitetsprogrammets (2021) utgångspunkt att säkra en minst 20 m allmän strandpark mellan fastigheter och vatten, kvarstår i planprogrammet. Att tillskapa ny mark i

stället för brygglandskap och nya kajer, är en mindre kostsam lösning som har bedömts miljömässigt bättre och som även kan ge betydligt större grönytor på utfylld mark. Inom planområdet finns dessutom god potential att återanvända fyllnadsmassor lokalt.

Utfyllnadens utbredning och läge är ett resultat av sjöbottens beskaffenhet, åtgärder för rådande miljö kvalitetsnormer och ett behov av mer grön friyta inom planområdet.

Liv i och under vatten

Utfyllnaden kan i sin tur ha positiva effekter på vattenkvaliteten i Bällstaviken. Den ger plats för både en grön fond mot bostadskvarteren, utrymme för vistelse, en flikig strandlinje, sumpzon och en tillskapad grundvattenzon. Fyllning av stenblock i varierade storlekar ger yta för biofilm (mikroorganismer) och större vattenlevande organismer. I den gröna flikigheten finns skydd åt större organismer så som fisk och fåglar. En mångfald av vegetation och marina ekosystem kan rena vattnet och luften från föroreningar. Strandparken blir ett nytt habitat som gagnar området och alla dess invånare som helhet.

Vattnet som största resurs

Strandparken invid vattenrummet bedöms bli ett viktigt besöksmål för både befintliga och kommande stadsutvecklingsområden samt en uppskattad del av det rekreativstråk som löper på båda sidor runt Bällstaviken. Flera sammankopplade parkrum i närheten till vattnet ger förutsättningar för en långsiktigt högkvalitativ parkmark för både människor, växter och djur. Vattentillgången gör det möjligt att etablera stora träd och gedigna gröna volymer, som kan stå vitala över tid, under rådande klimatutmaningar.

Vattenkontakt har också stora rekreativa effekter på människor och lockar besökare till området. Parken ger också de nya bostadskvarteren ett lugnt och grönt läge med sjöutsikt.

Bildtext

1. Referensbild visar promenad i vattenrummet på flytbryggor.
2. Vy E från norr visar Strandparkens bryggpromenad och Pripps i bakgrunden.

Vy D visar gångbron från Gjutmästaren 6 mot Gjutmästaren 4 och Strandparken.

till parken. Solstudier visar att parkens östliga läge innebär begränsat med kvällssol, men där bryggorna förlänger parken ut i vattnet kan de sena strålarna fångas.

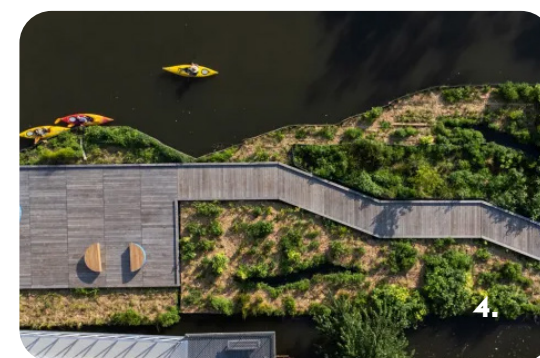
De stora bryggflaken är inspirerade av hur vattenrummet idag ockuperas av industri-pontoner långt ut i vattnet nära kommungränsen. Framtidens bryggor kommer att förläggas i samma lägen och i stället vara till för parkens besökare. De förses med och bäddas bitvis in i flytandevåtmark som ger årstidsdynamik. De flytande växternas rotgardiner bidrar till att förbättra den akvatiska miljön och vattenkvaliteten. Närmast land och över grunda områden är bryggorna smala för minskad skuggning av botten.

Kaj och Pendelbåtstation

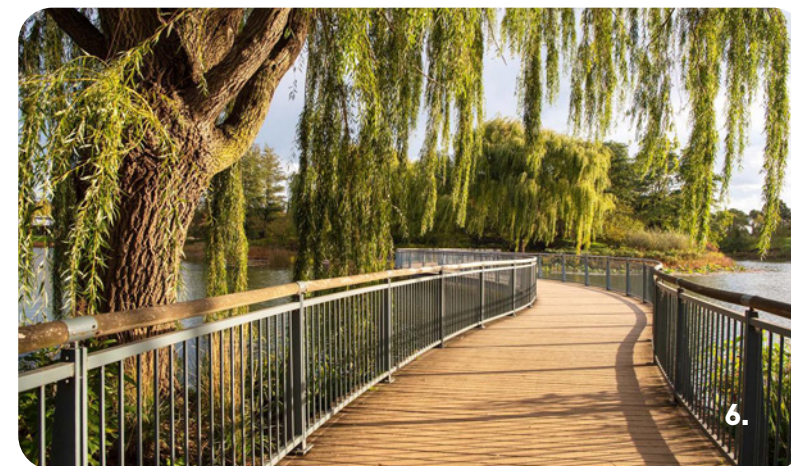
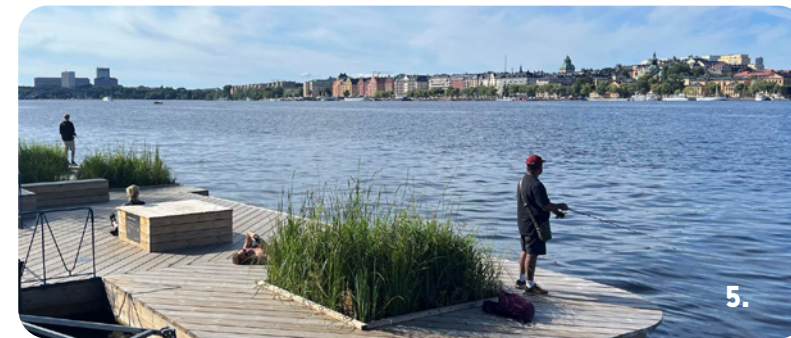
Den del av kajen som bevaras inkorporeras i den nya utformningen där Strandparken möter Bällstahamnsparken. I framtiden kan den få en ny funktion som ankoringskaj för pendelbåt till Bällsta Hamn. Den förlängs med en bryggkonstruktion som trappar ner mot vattnet och skapar ytterligare vistelsezoner i anslutning till park, vatten och Kajgatan.

Bildtext

1. Referensbild visar flytbryggor i Kyrkviken, Järta sjö.
2. Flygvy G visar hur de stora flytbryggorna skjuter ut från strandparken och fångar parkens sista sol.

3. Vy F från flytande solflak mot Bällstahamnsparken
4. Referensbild visar flytbrygga med flytande grönska. (Bild: Wild Mile)
5. Referensbild visar en Kajbalkong med integrerad flytande grönska och åtgärder för att främja akvatiskt liv.
6. Referensbild visar böljande gång- och cykelbro med slitna av trä. (Bild: Chicago Botanic Gardens)

Vad gör folk här?

- Picknick, fikar
- Promenerar
- Sitter i solen
- Hänger på trädäcken
- Leker
- Vistas vid vatten

Vilka upplevelser finns?

- Upplevelsen av ett lummigt parkrum
- Rofyllighet
- Naturupplevelser
- Titta på folk
- Komma nära vattnet och utforska strandkanten
- Utsikter

Hur stödjer platsen ekologi och klimat?

- Flikiga grundvattenzoner för vattenlevande organismer
- Park främjar biologisk mångfald och rena vatten
- Stora träd för framtida klimatreglering
- Parken kan fördröja större regnmängder vid kraftiga skyfall.

Park i vatten och på land

Gränsen mellan parken och kvarteren utgörs av en grön buffertzona som är upphöjd från gångvägen genom en lång, långsgående sittmur. Huvudstråket som löper genom parken snöröjs vintertid. Här placeras parkbänkar i lägen med rofylldhet och utsikt. De varierade parkrummen är belägna mellan huvudstråket och vattnet i optimala picknicklägen med morgon- och förmiddagssol. Närmare vattnet löper parkens sekundära parkstråk, delvis på gångbroar av trä. Bryggpromenaden blir lekfull längs stenpartier, vassruggar och små vikar som bjuder in nyfikna att komma nära vattnet och utforska strandzonen. Den här yttre promenaden ger dessutom en överblick över parken som helhet och gamla Pripps i siktlinjen.

De dubbla gångstråken bidrar också till att öka tillgängligheten till parken och minska belastningen på grönytorna.

Bryggor och soldäck på vattnet

Utöver bryggpromenaden kan utskjutande flytbryggor ge ytterligare upplevelsevärden

Vy I visar parken sett från gradängen och i baggrunden parkens entré mot Smältvägen

Bällstahamnparken

Den centrala grönytan

Bällstahamnparken utformas tillsammans med Vattenparken som stadsdelens centrala gröna rum. Parken har öppna gräsytor med olika platser för vistelseytor. Det inre parkrummet är mjukt skålat och ramas in av ordentliga planteringar med flerskiktad grönska som stärker rumsligheten. Parken avgränsas från de omkringliggande gångfartsgatorna dels genom planteringarna, dels genom en låg mur som gradvis växer i höjd mot Bällstaviken, där den avslutas i en upphöjd, rundad form. Här inhyser den konkava muren en amfiteater som är riktad in mot parken och fångar kvällssolen. I sin konvexa form löper en långbänk och ett parktorg som vetter mot vattnet. Längs parkens gångstråk finns platsbildningar med parkmöbler, lite som på en hylla ovanför det nedsänkta gräsrummet. Dessa platser är Solhyllan, Pergolan och entréplatserna.

Gestaltungsprinciper

- Utgå från platsens solljusförhållanden. Skapa vistelseytor anpassade efter ljusförhållandena.
- Arbeta med terrängen för att skapa en nedsänkt yta för ökad rumsbildning och variation. Slanter ordnas för lek och pulkaåkning.
- Skapa platser för varierande ändamål och för större och mindre samlingar av människor.
- Skapa gena gångvägar mellan målpunkter utanför parken.
- Skapa en tydlig avgränsning för att stärka det inre rummet.
- Parken kan fördröja större regnmängder vid kraftiga skyfall.

1. Entréplats

2. Gångstråk

3. Amfiteater/gradänger

4. Kajutsikten

5. Solhyllan

6. Öppet nedsänkt parkrum

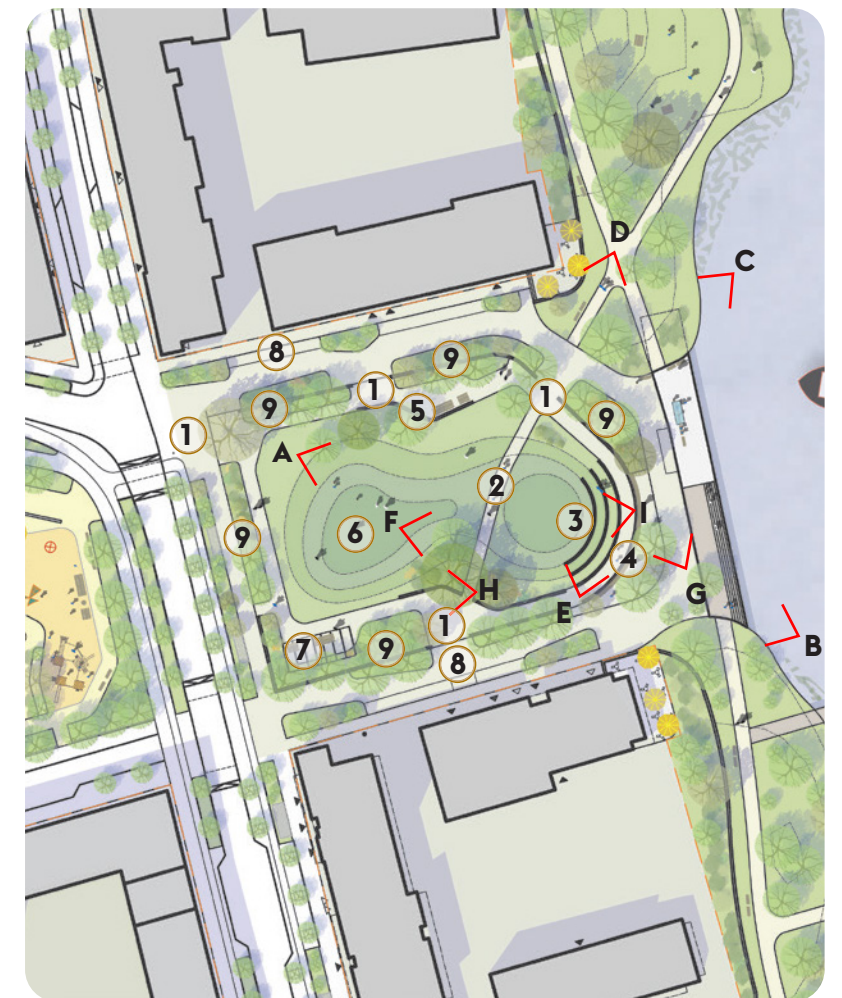
7. Pergola

8. Enkelriktad gångfartsgata kring parken

9. Grön inramning

Bildtext

1. Referensbild visar grön ram, platser längs gångstråk och ett inre gräsrum i en park i Schweiz. (Bild: Allschwill, landscape.first)
2. Referensbild av gradänger ut mot det öppna parkrummet. (Bild: WLA, Brett Boardman)
3. Vy C visar hela Bällstahamnparken i fågelperspektiv
4. Vy D visar uteserveringen i Masugnen södra östra hörn med Bällstahamnparken i bakgrunden.

Storlek: 4132 m²

Flygvy B visar kajen, pendelbåtbyggnaden och Bällstahamns parkens möte med Strandparken.

Vy D visar kopplingen mellan Stransparken och Bällstahamns parken med bra lägen för uteserveringar.

Ett inramat allmänt rum

Det nedsänkta gräsrummet fungerar som en informell, allmän yta som besökaren själv väljer hur den ska användas. Det finns plats för aktivitet liksom bollspel, frisbee eller pulka i de flacka slänterna vintertid. Samtidigt finns mer intima platser för att ligga och sola, ha picknick eller bara vila ögat på det öppna rummet och folklivet. Att platsen kantas av både en lägre mur, gröna volymer och ett högre liggande gångstråk inbringar känslan av en skyddad oas i staden.

En samlingsplats vid vattnet

Parkens långsidor övergår i ett gångfartsområde där de solbelysta fasaderna har goda lägen för uteserveringar. Gångfartsområdet kantas av öar med växtlighet som hjälper till att hålla farten nere på angringstrafiken och bilda en mjuk övergång mellan park och kvarter. På så sätt utvidgas parkrummet till att omfatta hela rummet från fasad till fasad. Mot vattnet avslutas parken med ett parktorg under trädskronorna.

1.

2.

3.

Bildtext

1. Vy E visar gradängen i parkens östra del.
2. Vy F visar det inre gräsrummet och gradängen i bakgrunden.
3. Vy G visar hur parken i öst vänder sig mot vattnet och får ett yttre parktorg.
4. Vy H mot parkens entré mot Smältvägen.

4.

Strandparken, kajen och Bällstahamnsparcken sedd från väster.

Vad gör folk här?

- Picknick och fika
- Promenerar
- Sitter i solen
- Hänger på gradängerna
- Leker, spelar spel och sparkar boll
- Blickar ut över vattnet

Vilka upplevelser finns?

- Upplevelsen av ett lummigt parkrum
- Rofyllighet
- Möjlighet till fysiskaktivitet
- Titta på folk
- Vattenkontakt

Hur stödjer platsen ekologi och klimat?

- Parken främjar biologisk mångfald och renar vatten
- Stora långlivade träd för framtida klimatreglering
- Parken kan fördröja större regnmängder vid kraftiga skyfall.
- Praktplanteringar med pollinatörsgynnande växter

Platser för olika aktiviteter

Vistelseytor i parken utformas för att komplettera varandra. Solhyllan som är till för större samlings och fest är exponerad och blir solbelyst medan pergolan i kvällsolsläge har en mer intim karaktär. Gradängen i sydöst är vänd mot kvällssolen och en cirkulär yta som kan användas för samlings, uppträdanden och folkliga event. I vardagen är gradängen ett formstarkt inslag i det i övrigt lågmälda formspråket, för vila och utblickar över parken eller för informell klätter- och balanslek.

Växtmaterialet

Grönskan är parkens stomme och huvudelement. Sturvuxna stamträd, gräsytor och planteringar med buskar och perenner ger långlivad och högkvalitativ grönska. Mot omgivande gator står uppstammade träd i busk- och perennplanteringar.

Vy A visar nedsänkt parkrum från väster med siktlinjer mot kajen och Bällstaviken.

Vy A visar lekplatsen från söder

1. Lekpark - Klätter och gungor
2. Lekpark - Sand- och vattenlek
3. Övergång - skolgård och lekplats
- 4 Grön inramning

Bildtext

1. Referensbild visar vatten- och sandlek
2. Referensbild visar mångsidiga stora klätterställningar bidrar med stort lekvärde.
3. Vy B sedd från Smältvägen med Valvverket i bakgrunden.

Vattenparken

Bällsta Hamns lekland

Vattenparken utformas som Bällsta Hamns stora lekplats. Temat för lekplatsen är vatten och pedagogiska inslag berättar om vattnets väg. Inom en bård av breda planteringar och uppstammade träd placeras lekfunktioner samt ytor dedikerade till aktiviteter och spel, för alla åldrar. Förutom klätterställningar, sand- och vattenlek samt gungor finns även utrymme för bollek, fart- och rörelselek. Gestaltningen stödjer även lugna platser där det går att betrakta på håll eller leka lugnt i skuggan av träden. Lekplatsen har flertalet mindre samlingsplatser med bänkbord för att grilla, fira barnkalas eller bara ses ett gäng kompisar och hänga.

En del av ett ihoplänkat grönt rum

Planteringarna på ömse sida om Smältvägen får ta stor plats i gaturummet för att stärka kopplingen mellan de två parkerna.

Gestaltungsprinciper

- Maximera grönska mot omgivande gator.
- Skapa ett större sammanhängande parkrum genom att visuellt koppla till Bällstahamnsparke.
- Lekutrustning och aktiviteter som riktar sig till flera olika åldersgrupper.
- Vilsamma platser i skugga.
- Mångfunktionellt. Platsen ska kunna tillgodose behovet av tekniska anläggningar under mark.
- Koppla samman skolgården och parken så att synergier kan uppstå.

Storlek: 2002 m²

Flygvy över Vattenparken i genomskärning, med Valsverkets skola i bakgrunden. Under mark illustreras det underjordiska avsättningsmagasinet som anläggs under lekplatsen, för att rena det vatten som kommer via SVOA's ledning västerifrån. Gradängerna utgör gräns mellan skolgården och den allmänna parken samtidigt som de bjuder in till lek och fungerar som sittplatser.

Vad gör folk här?

- Leker
- Fikar och samlas
- Sitter i solen
- Hänger på gradänger
- Grillar
- Lär sig om vattnets väg från regn till sjö genom pedagogiska inslag på lekplatsen.

Vilka upplevelser finns?

- Upplevelsen av ett lummigt parkrum
- Aktiviteter och spel
- Titta på folk

Hur stödjer platsen ekologi och klimat?

- Parkens gröna ram kan bidra till områdets gröna nätverk och spridningssamband.
- Det underjordiska avsättningsmagasinet renar vatten som kommer från stora områden väster om planområdet, innan det släpps i Bällstaviken.

Det blir viktigt att entrélägen, övergångar och stråk bidrar till att koppla dem samman. Vidare är ambitionen att Vattenparkens möte med skolgården ska vara öppet och grönt, men samtidigt läsbart och tydligt. Detta manifesteras i form av en gräsyta med låga gradänger som tar upp höjdskillnaden mot skolgården.

En park präglad av vatten...även om det inte syns.

Under stora delar av parken planeras ett avsättningsmagasin som ska rena dagvatten som kommer från omgivande områden. Det blir här extra viktigt att planteringarna i utkanterna får stora träd och flerskiktad grönska som gör parken långlivad och robust. För att platsens inre rum inte ska bli för hårdgjort och kalt krävs buskplanteringar och vertikala element för att bryta upp den öppna ytan. Här blir det viktigt att skapa skugga för att säkra ett bra klimat att leka i.

Flygvy C visar Vattenparken sett från Valsverket 10, och kopplingen till Bällstaviksparken

Flygvy A över Karlsbodatorget sett från norr. Karlsbodatorget gestaltas som en sammanhängande gångfartsyta som kan aktiveras med till exempel uteserveringar. Tvärbanans teknikhus föreslås kompletteras med en pergola som avskiljer byggnadens entrédel från torget samt inramar platsbildningen med grönska.

Karlsbodatorget

Torget i Bällsta Hamn

I förlängningen av Råjärnsvägen norrut ligger Karlsbodatorget. Ett triangelformat offentligt rum som utformas som ett gångfartsområde och torg. Platsen möjliggör passage för de få bilar som bedöms behöva passera samt för cykel och gång från Masungsvägen till torget och tvärbanehallplatsen. Tvärbanans befintliga teknikhus gestaltas så att det stärker trygghetskänslan och sociala värden.

Ett golv

Gångfartsområdet gestaltas som ett sammanhållet golv utan kantstenar och körbanor och möjliggöra en flexibel yta för eventuell torghandel, torgvistelse och uteserveringar i de bästa solägena. Platsens golv spänner mellan den långa fasaden i öster, Tackjärnets fasad i söder och Masungsvägen i väster. Detta bidrar till att den kanske otydliga ytan läses ihop

som en. Torgets utformning möjliggör gena rörelsestråk för boende och besökare som kommer från Råjärnsvägen, tvärbanans station eller Strandparken. Mitt på torgytan kan en fontän eller vattenspegel förgylla ytan med en porlande ljudbild, fågelbad och ljusreflektioner.

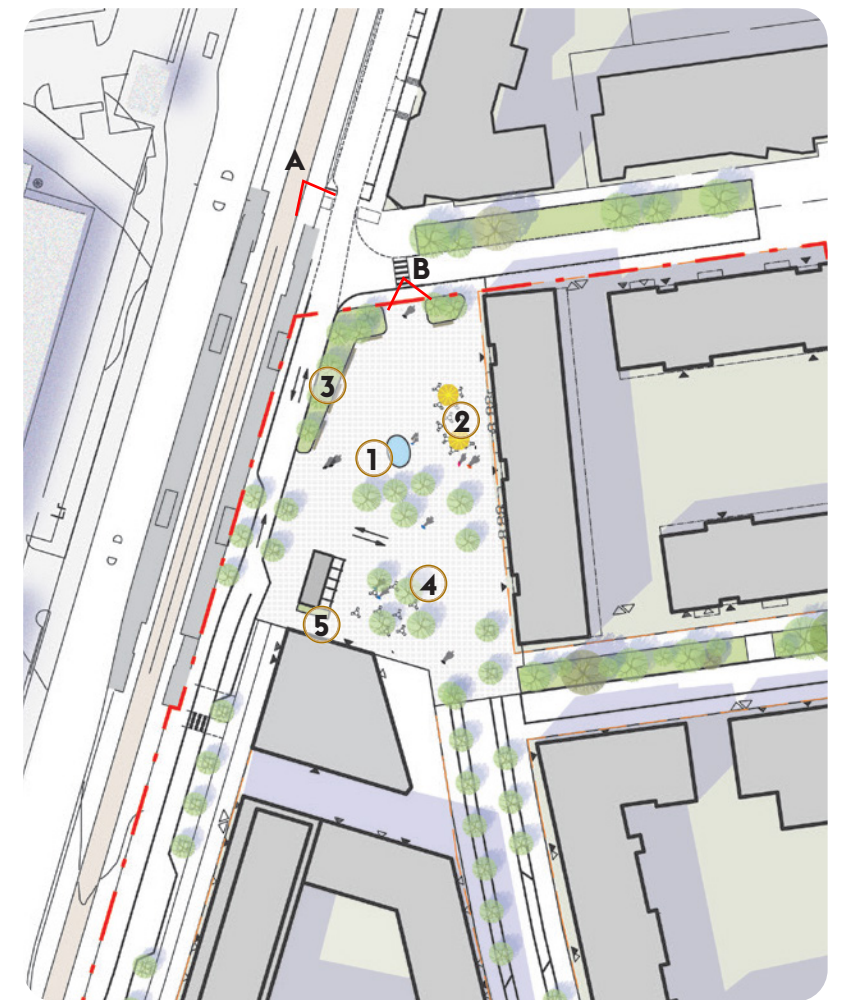
Sittplatser och möjlighet till uteserveringar

En trädrad och buskplanteringar i väst respektive i norr ramar in Karlsbodatorget och ger tillsammans med fasaderna ett samlat inre rum. Här finns bänkar som uppmuntrar till att stanna upp, möta eller betrakta sin omgivning. Bostadskvarterens bottenvåningar ges bra förutsättningar för lokaler som kan erbjuda uteserveringar i ett attraktivt solläge ut mot torget. Möjligheten finns även att inbringa ett sorl och folkliv ute på torggolvet med torghandel och serveringar.

1. Öppet torgrum med vattenspel
2. Uteserveringar kvällssol
3. Grön inramning med sittplatser
4. Gångfartspassage över torg
5. Pergola

Bildtext

1. Referensbild visar platsbildning med uteservering mot avfasat hörn, Rörstrandsgatan.
2. Referensbild visar platsbildning med planteringar och sittmöjlighet, Midsommarkransen.
3. Vy B visar torgrummet och i bakgrunden Råjärnsvägen och Tackjärnet

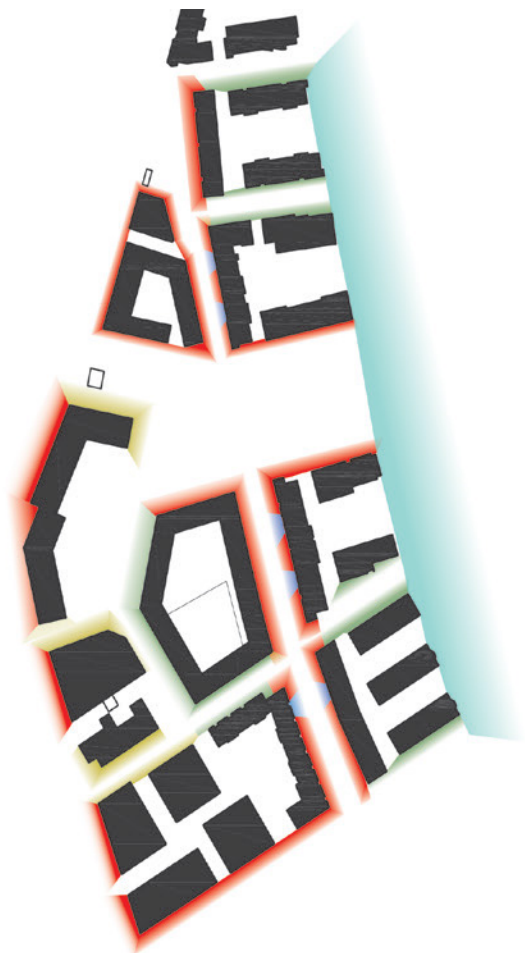

Storlek: 2620 m²

Mötet med kvartersmarken

I detta avsnitt beskrivs generella principer för kvartersmarkens möte med allmän platsmark. Fasadutformning, bottenvåningarnas funktioner och förgårdsmarken kan gestaltas för att bidra till gatornas atmosfär, gröna intryck och grad av aktivitet.

Urban hybridzon

Minst 1m förgårdsmark som är till stor del hårdgjord och uppmöblerad. Främst längs huvudgator och i anslutning till de större offentliga rummen: Karlsbodatorget, Bällstahamnsparken och Vattenparken. Inom den hårdgjorda hybridzonen skapas lägen för omhändertagande av dagvatten. Bottenvåningarna kan ha lokaler.

Grön hybridzon

Minst 1m grön förgårdsmark för att rymma lösningar för omhändertagande av dagvatten och bidra till gatornas gröna intryck. Kännetecknas av en hög andel entréer. Bottenvåningarna kan ha lokaler.

Bred grön hybridzon

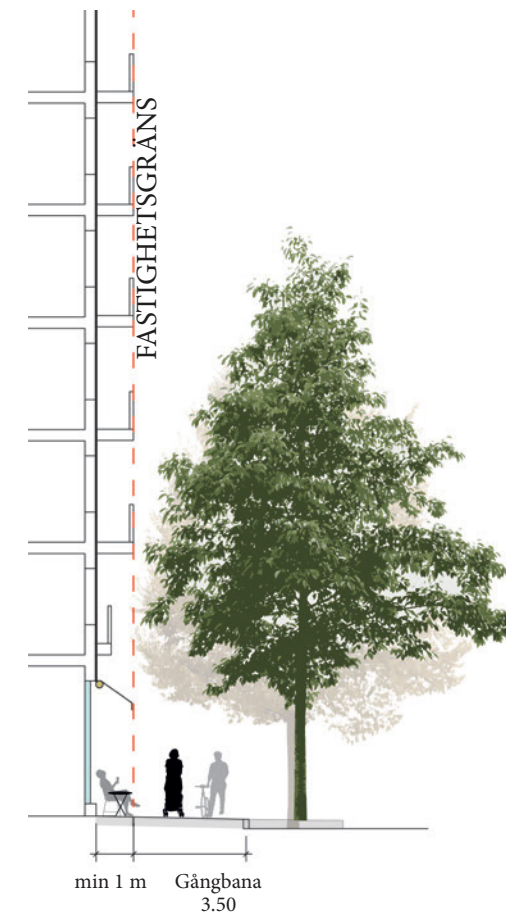
Kännetecknas av en mer privat karaktär med enstaka gårdsentréer och skydd från insyn. Förgårdsmarken ska vara planterad och ha minst 1m grön förgårdsmark som bidrar till gatornas gröna atmosfär. Bostäder i bottenvåning, ska ha förhöjd golvnivå som skydd för insyn samt en bred grön hybridzon för att möjliggöra uteplats. Bottenvåningarna kan ha lokaler.

Möte med Strandparken

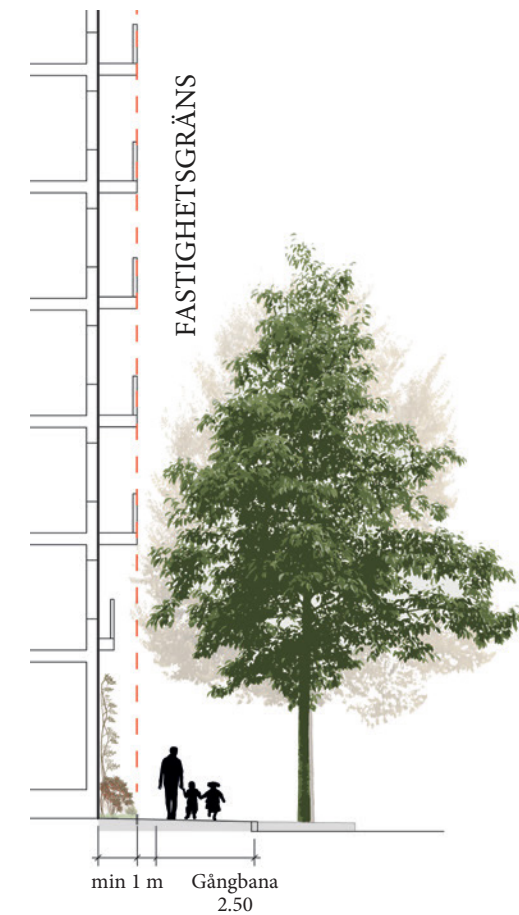

Kvarterens möte med strandparken ska vara lättläst och utformas med respekt för både boende och besökare i det offentliga rummet. Parken har en grön buffertzon mot kvartersgränser som avslutas i en låg mur längs strandparkens huvudstråk. Bottenvåningarna kan ha lokaler.

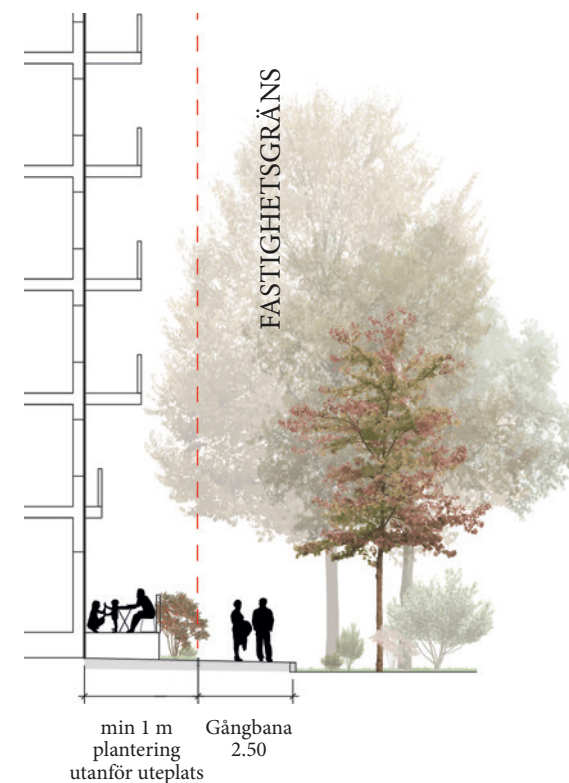
Urban hybridzon

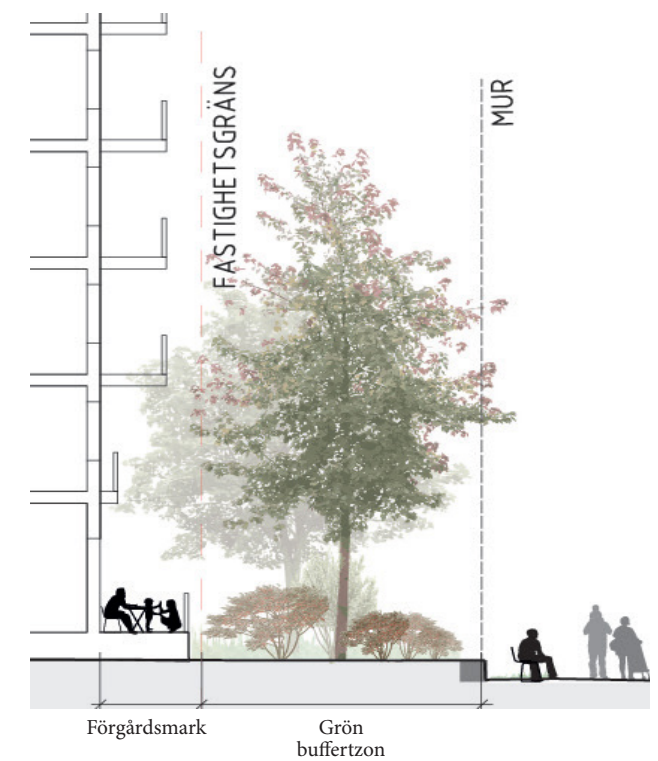
Grön hybridzon

Bred grön hybridzon

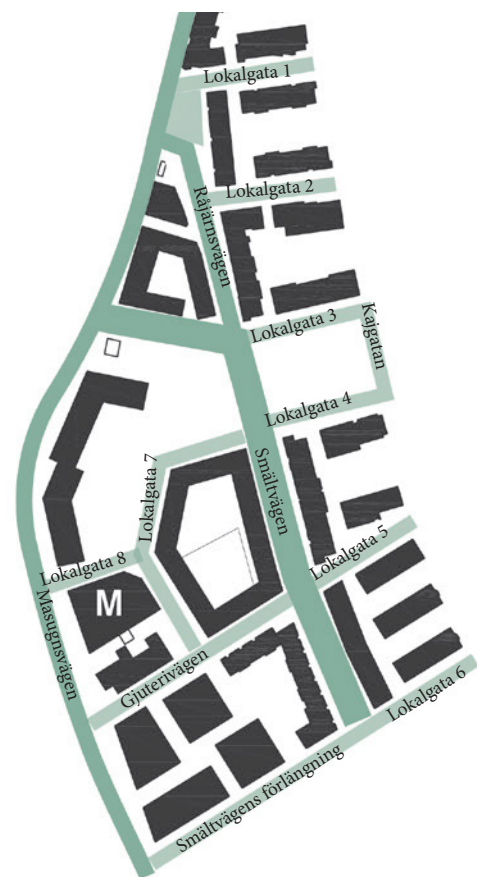
Möte med strandparken

Gator och stråk

I detta avsnitt beskrivs generella principer för gatornas utformning och funktion, utifrån det övergripande målet att skapa en grön och tillgänglig stadsdel.

M = mobilitetshus

Läs mer:

PM Trafik Bällsta Hamn

Kvalitetsprogram 1.0, Allmänna platser, Bällstahamnsområdet, daterat 210615

Gatunätets uppbyggnad

Gatunätet i Bällsta Hamn bygger på en huvudgata mot vilka lokalgator ansluts. Gatorna ut mot Bällstaviken avslutas med vändplaner för att hålla ytorna mot vattnet fria från biltrafik. I övriga kvarter är huvudprincipen att rundkörning ska vara möjlig. Runt Bällstahamnsparken, i områdets centrala delar samt Karlsbodatorget utformas gatumarken som gångfartsområden för att främja gång- och cykelpassage.

Områdets huvudgata Smältvägen utformas med dubbelsidiga cykelbanor och generösa planteringar. Bredden ger utrymme för vistelse utmed gatan. Lokalgatorna utformas med den gåendes upplevelser och vistelsevärden i centrum. Gatubredden hålls nere och rummet förses med träd och breda planteringar som ger en intimare känsla och varierande upplevelsevärden. Utformningen uppmanar till gångtrafik och vilket även underlättar för cyklister i blandtrafik. Gaturummens uppbyggnad och funktionsindelning ska ge förutsättningar för hållbart resande med prioritering för gång- och cykeltrafik. Bostäder och verksamheter ska vara möjliga att angöra för leveranser samt på- och avstigningar. Parkering sker samlad i kvarteren alternativt i mobilitetshus i områdets södra del.

Gång och cykel

Separata cykelbanor finns utmed områdets huvudstråk samt vid norra delen av Masungsvägen. På lokalgator och övriga lokalgator sker cykling generellt i blandtrafik, likt i angränsande områden.

Gatutyp

- Lokal huvudgata
- Övrig lokalgata
- Lokalgata mot vattnet
- Gångfartsområde

Cykelvägar

- — — Huvud cykelpendlingsstråk- regionalt stråk mellan olika kommuner/stadsdelar. Snabbt, gent med bra framkomlighet.
- Cykel i blandtrafik

Gränssnitt allmän plats

- Aktivt gränssnitt
- Öppet gränssnitt
- Lugnt gränssnitt

1. Referensbild av smalkroniga träd innanför angöringsyta, Barnhusgatan
2. Referensbild visar träd och cykelbana, Birgerjarlsgatan
3. Referensbild av gångbana med plats för smal uteservering, Ingentingområdet.

Trädplantering i gata

Att ge plats för bredkroniga träd som har god förmåga att i gaturummet ta upp dagvatten och erbjuda skugga och grönska är en utgångspunkt för gatornas gestaltning.

Digaram över trädplanterade gator i Bällsta Hamn.

Gatugrönnska

Utmed merparten av Bällsta Hamns gator planeras för öppna planteringsytor i vilka blandade trädarter kan planteras tillsammans med buskar och perenner. Där öppna planteringar inte är möjligt att tillskapa planteras träd i markgaller. Sammanhängande växtbäddar under mark ger bättre förutsättningar för vital grönska över tid.

Krontäckning och lokalklimat

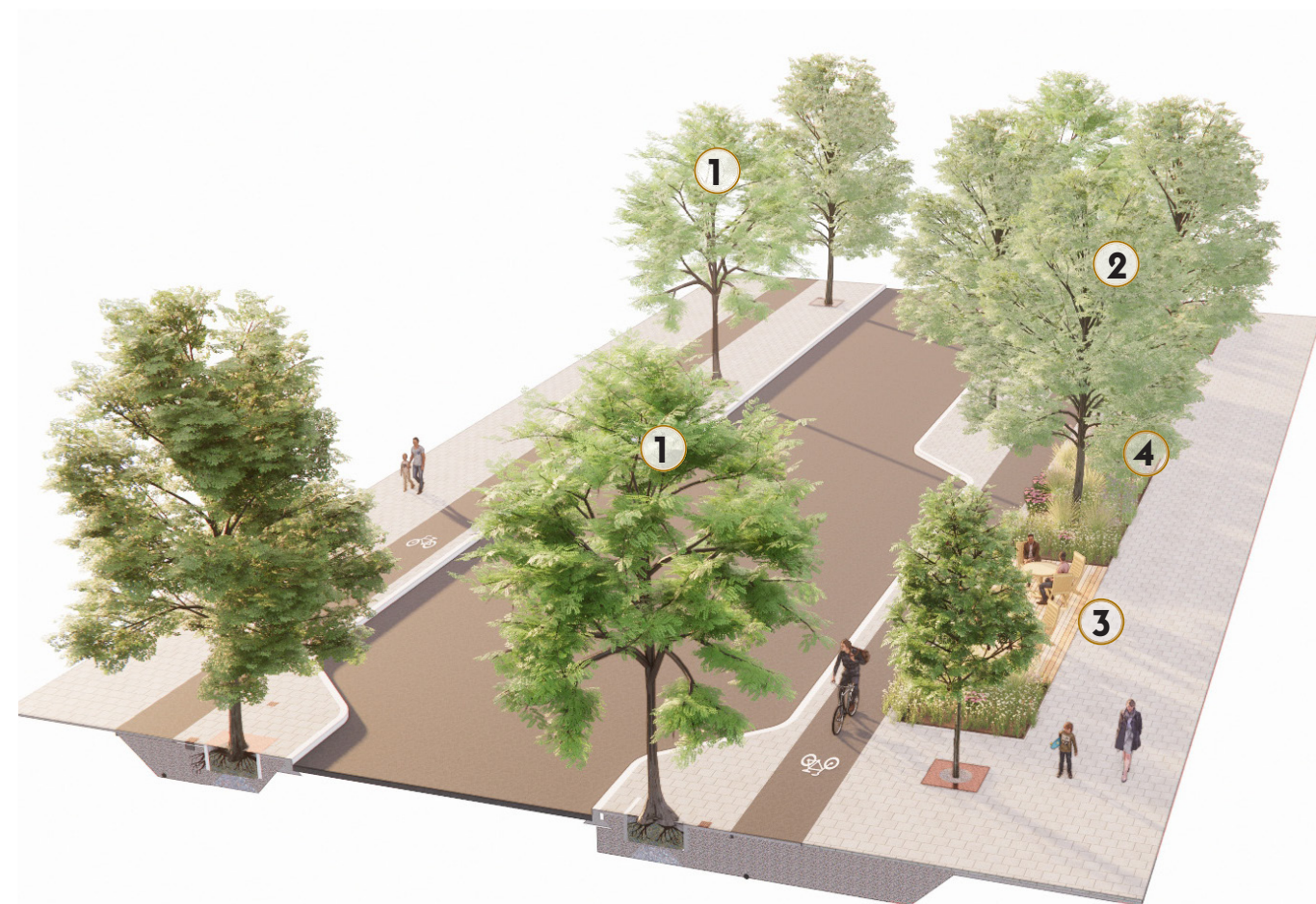
För att skapa ett så gynnsamt mikroklimat som möjligt kantas samtliga gator av åtminstone en rad träd. Där det är möjligt får gatorna dubbla trädrader. Att sprida krontäckningen jämnt längs gator bidrar till svalare gaturum och byggnadsfasader under varmare perioder. Det kan bland annat uppnås genom att varva angränsningsfickor på varderas sida av gatorna så att de inte förläggs mittemot varandra.

Uträkning av krontäckning

Krontäckningsgraden för gatuträd i Bällsta Hamn har beräknats. Utifrån denna beräkning bedöms en krontäckningsgrad på 30 % uppnås efter ca 30–40 år. En krontäckningsgrad på strax under nuvarande min måttet 12% bedöms enligt beräkningen uppnås ca 10 år efter plantering.

Stadens tuffa ståndort

Träden som planteras ska tåla stadens generellt tuffa förutsättningar och stundvis extrema förhållanden. Att använda en blandning av arter, sorter och frökällor, som både stärker spridningssamband och står vitala över tid gör planteringarna mindre sårbara. En blandning av exotiska trädarter och tåliga inhemska arter kan ge ett robust och långsiktigt grönt trädskikt i stadsdelen.

Exempel Smältvägen

1. Enstaka träd placerar i öron mellan parkeringsfickor
2. Stora och mindre träd planterade i öppna växtbäddar med undervegetation av marktäckande buskar och perenner.
3. Vistelseytor skapas mellan trottoar och cykelbana.
4. Växtbäddar med undervegetation av marktäckande buskar och perenner.
5. Breda gångbanor med möjlighet till uteserveringar.

1. Referensbild visar smalkroniga träd, Ingentingområdet
2. Referensbild visar stora träd bildar ett grönt tak, Berlin
3. Referensbild visar bredkroniga träd skänker grönska och skugga till gaturummet, Sveavägen

Dagvatten och skyfall

Bällsta Hamn kommer genom sitt topografiska läge att behöva hantera stora vattenmängder vid kraftiga skyfall. Omgivningarna behöver utformas för att hantera och leda undan kraftiga regn. Gaturummen utformas med öppna och hårdgjorda växtbäddar dit dagvatten leds för att fördröjas och renas.

Skyfallet leds via lokalgata 1 och 2 mot Bällstaviken.

Låga lutningar

Planområdet är flackt och de låga lutningarna ut mot Bällstaviken gör att det vid skyfall finns risker att vattnet inte hinner rinna undan. Konsekvensen kan bli stående vatten på gator, i parker och på torg vilket utgör en risk för människor och byggnader. En precis höjdsättning är därför avgörande för att skapa lågpunkter i rätt lägen och leda vattnet den väg där det utgör minst risk.

Dagvatten en resurs för gröna gator

De öppna planteringarna utmed flertalet av Bällsta Hamns gator bidrar inte bara till ett trivsamt gaturum utan är utformade för att kunna hantera dagvattnet vid mindre och medelstora regn. Utmed de gator som inte förses med öppna planteringar leds dagvattnet till trädplanteringar i kolmakadambäddar under mark.

Skyfallshantering

Genom att testa den generella höjdsättningen i simulerade skyfallskörningar föreslås i projektet en princip för hantering av skyfallsvatten. Det primära skyfallsstråket leds över Karlsbodatorget och vidare ut via Lokalgata 1 och 2. Även via Bällstahmansparken leds stora flöden ut mot Bällstaviken. Mindre flöden tappas av utmed övriga lokalgator. De låga lutningarna gör att höjdsättningen av torget och lokalgatorna är särskilt avgörande. Gestaltningen i dessa lägen anpassas så att skyfallsvatten leds undan. Anpassningarna kan till exempel vara att planteringar ligger i nivå med torgytan i stället för att ha kantsten eller murar. Det är viktigt att vattnet inte hindras och däms upp utmed skyfallsvägarna.

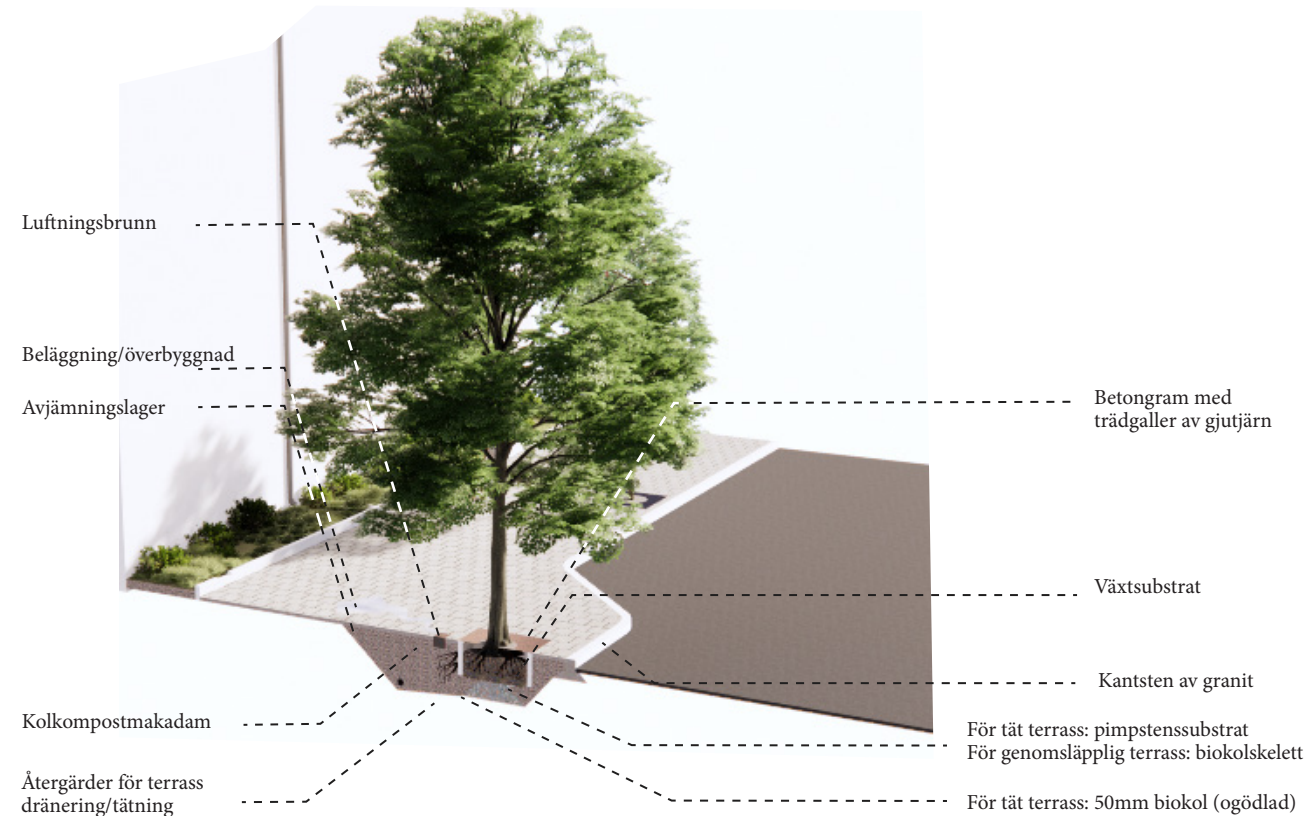

Dagvattenlösningar

- Träd i hårdgjord yta med luftbrunnar
- Öppna planteringar med träd och buskar i gata
- Avsättningsmagasin under mark (hanterar vatten från utanför planområdet)

Skyfallshantering

- Lågpunkter som periodvis kan översvämmas och ha stående vatten vid skyfall (se skyfallsutredning för vidare info).
- ➔ Skyfallsvägar

Figur visar dagvattenhantering i gata genom trädplantering i hårdgjord yta

Gatuutformning

Utformningen av Bällsta Hamns gator bygger på den klassiska Stockholmsgatan med en körbana i asfalt som skiljs från cykelbanor och plattlagda gångbanor av en upphöjd granitkantsten. Träden står i kolmakadambäddar med markgaller eller i breda breda öppna planteringar.

Principer för gestaltning

Smältvägen är områdets centrala huvudgata. Trottoarerna på ömse sidor är breda och Smältvägens stundom tre trädrader hjälper till att skapa en rumslig upplevelse. I den breda plantering/möbleringszonen utmed Smältvägen adderas platser för vila och rekreation samt ev. uteserveringar. Separerade enkelriktade cykelbanor sträcker sig utmed gatan men går ihop till en dubbelriktad cykelbanan där gatan svänger av mot Masugnsvägen och korsningen med Karlsbodavägen.

Råjärnsvägen utgör visuellt en förlängning av Smältvägen norrut. Gatan är till skillnad från Smältvägen smalare och utformas utan separata cykelbanor och cykling sker i blandtrafik. Gatan har angöringsfickor och träd på ömse sidor om körbanan. Träden står i enkla rader i hårdgjord yta med markgaller.

Masugnsvägens bullerutsatta läge gör att den lämpar sig sämre för gående. Gångbanor skiljs från körbanan av en grönremsa som varierar i bredd. Träden placeras i rader i de södra, smalare delarna och får en lite friare placering norrut där planteringarna breddas upp. Utmed delen av Masugnsvägen norr om Smältvägen adderas en separat cykelbanan till Karlsbodavägens tvärbanehallplats. Träden placeras i hårdgjord yta med markgaller.

Lokaligator 3 och 4 och Kajgatan. På ömse sidor av Bällstahamnsparken och ut mot kajen vid Bällstaviken utgörs gatorna av ett enkelriktat gångfartsområde. Gatubreddens hålls nere med hjälp av fasta hinder som markplanteringar och/eller stora planteringskärl. Den mer svårnavigerade miljön bidrar till en lugnare gata, lämpad för vistelse. Separata gångbanor sträcker sig utmed de omgivande byggnadernas fasader och

förgårdsmark. Här finns goda förutsättningar för aktiva bottenvåningar med uteserveringar och lokaler. Gångfartsområdet öppnar sig mot parken i fem lägen varav tre gestaltas som entréplatser. Träd placeras på ömse sidor av angöringsfickorna intill gångbanorna.

Lokaligator 2 och 5 mot vattnet utformas som lugna boendegator. Gaturummet förses med en väl tilltagen plantering och gångbana på ena sidan av gatan och en bredare gångbana på den andra. Angöring sker i körbanan. Utformningen uppmuntrar till gångtrafik och dämpar körhastigheten där de breda planteringarna även kan fungera som vistelseyta för boende. Gatorna avslutas mot vattnet i en vändzon med torgkaraktär, vid entréer till Strandparken.

Lokaliga 6 utformas i stort som lokaligator 2 och 5 men läget intill Gjutmästarn 6 medför smalare planteringar och gångbana endast på ena sidan av gatan.

Gjuterivägen har angöringsfickor och gångbana på båda sidor om körbanan. Utmed den norra sidan placeras gatuträd i öppna planteringar medan de på den södra sidan står i skelettjord med markgaller. Cykling sker i blandtrafik.

Smältvägens förlängning Utmed norra sidan är gatan utformad med gångbana och träd i skelettjord med angöringsfickor i trädraden. Utmed den södra sidan löper en dubbelriktad cykelbana som vid Smältvägen delas upp i två enkelriktade cykelbanor.

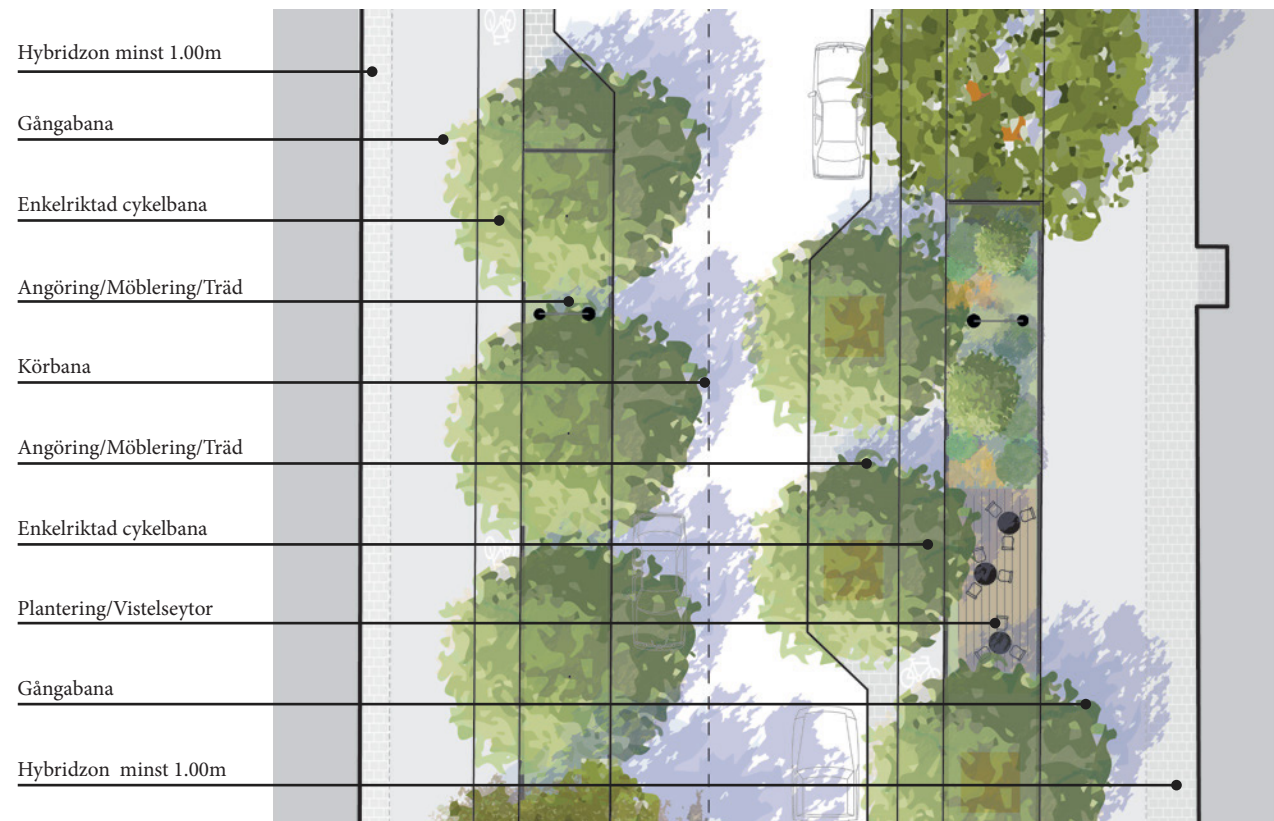
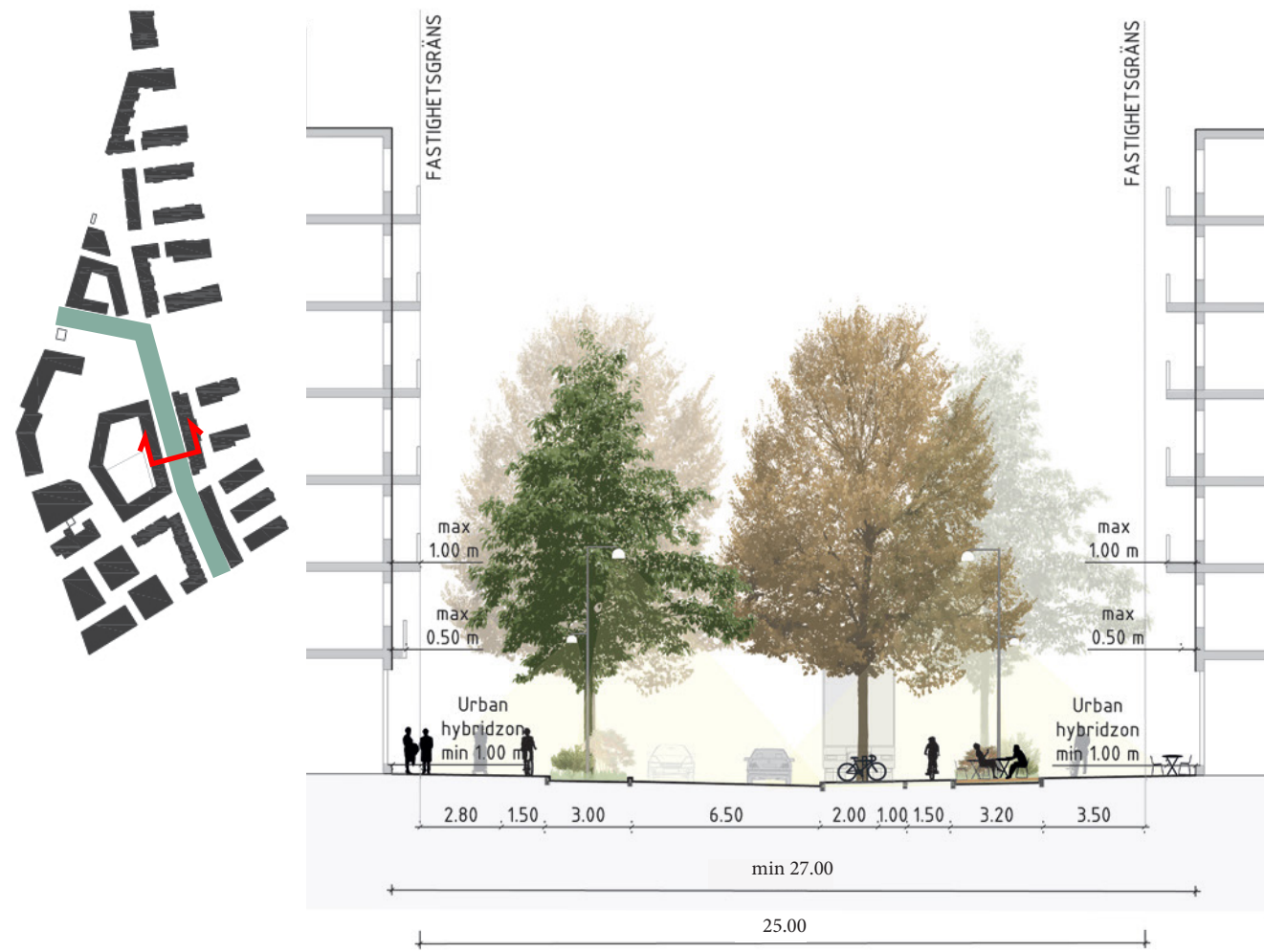
Lokaligator 7 och 8 i Valsverket Gaturummet förses i regel med träd på ömse sidor om körbanan. Utmed delar av Lokaligata 7, där trädraden är ensidig, spiller skolgårdens och parkens grönska över i gaturummet. Angöringsfickor placeras i trädraderna mot bostadskvarteren. Gångbanor finns på båda sidorna av körbanan och cykling sker i blandtrafik.

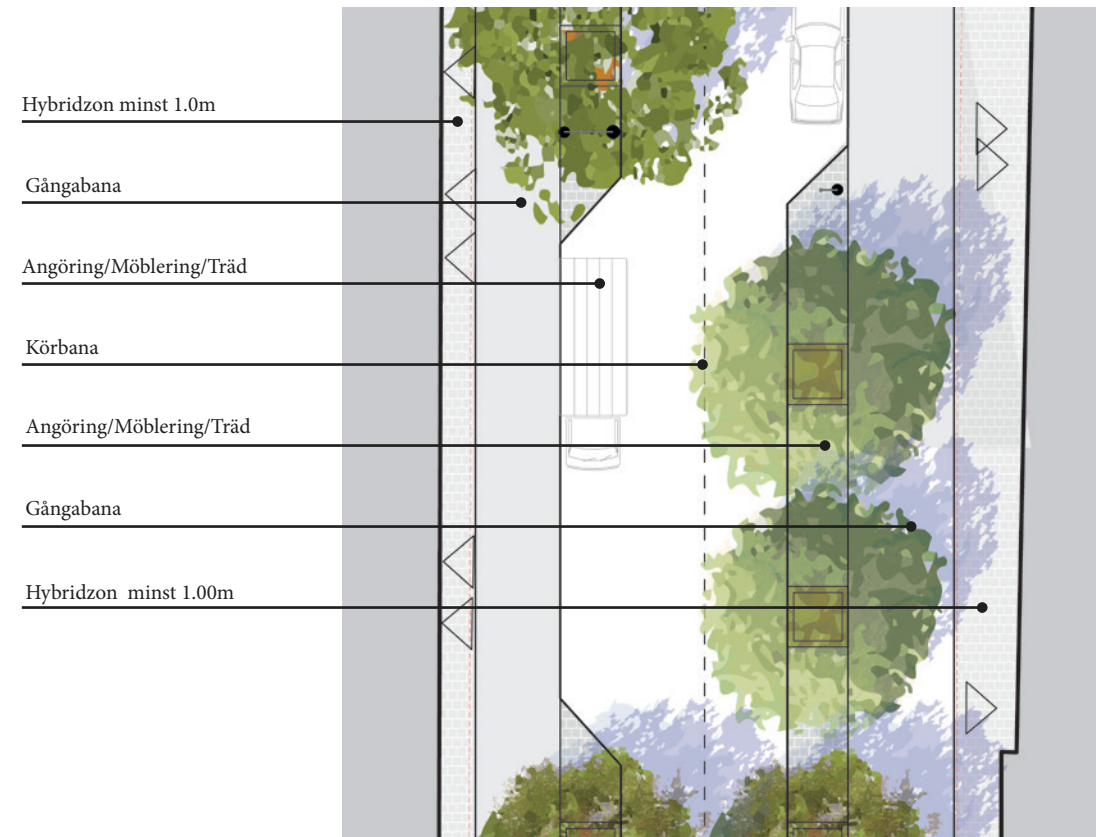
Översikt över Bällsta Hamns gator

Smältvägen - lokal huvudgata

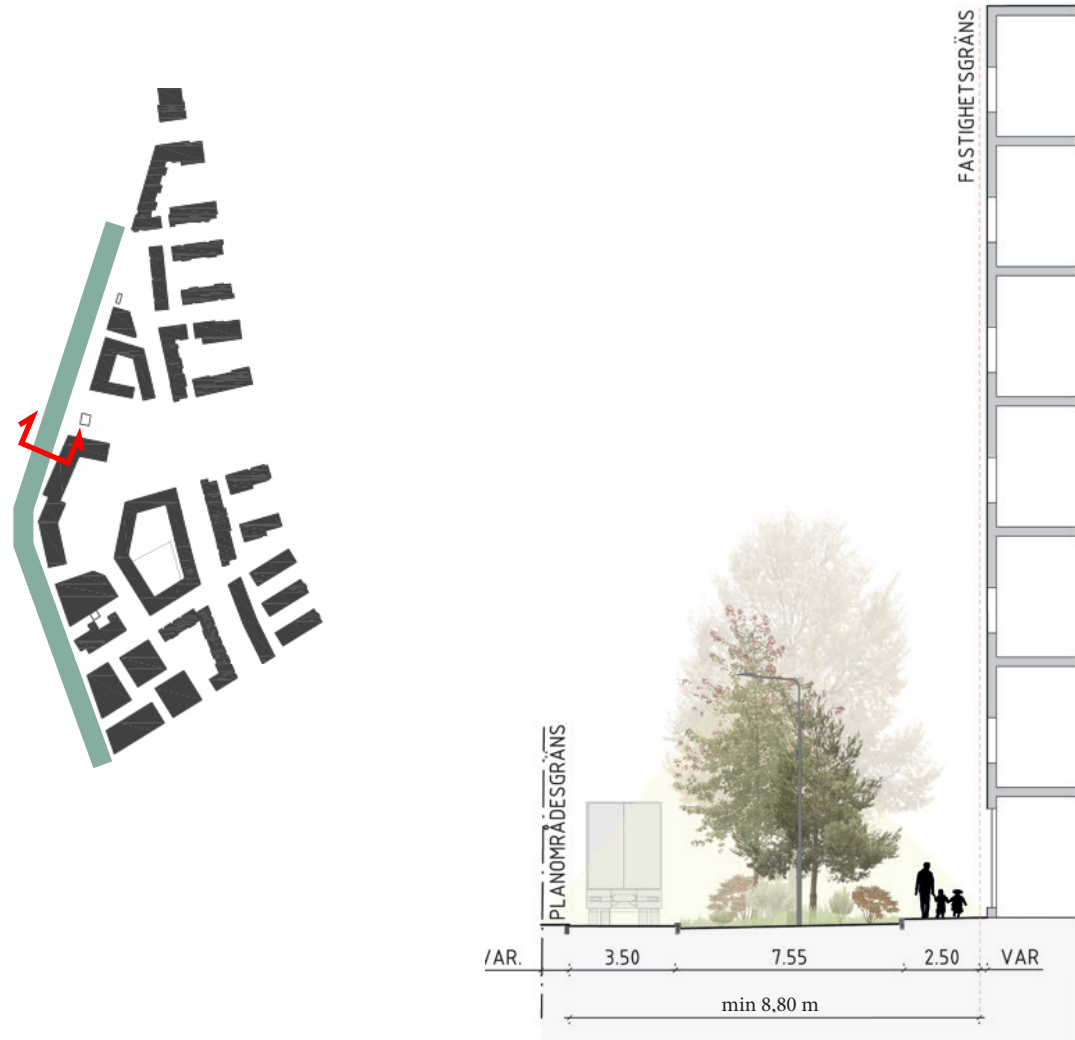

Råjärnsvägen - övrig lokalgata

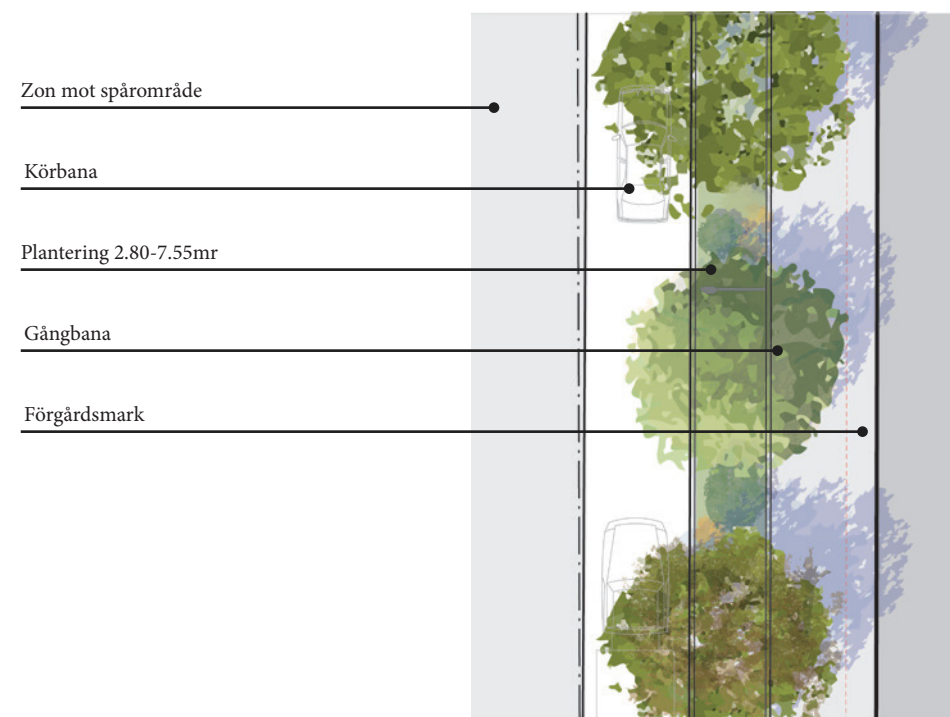
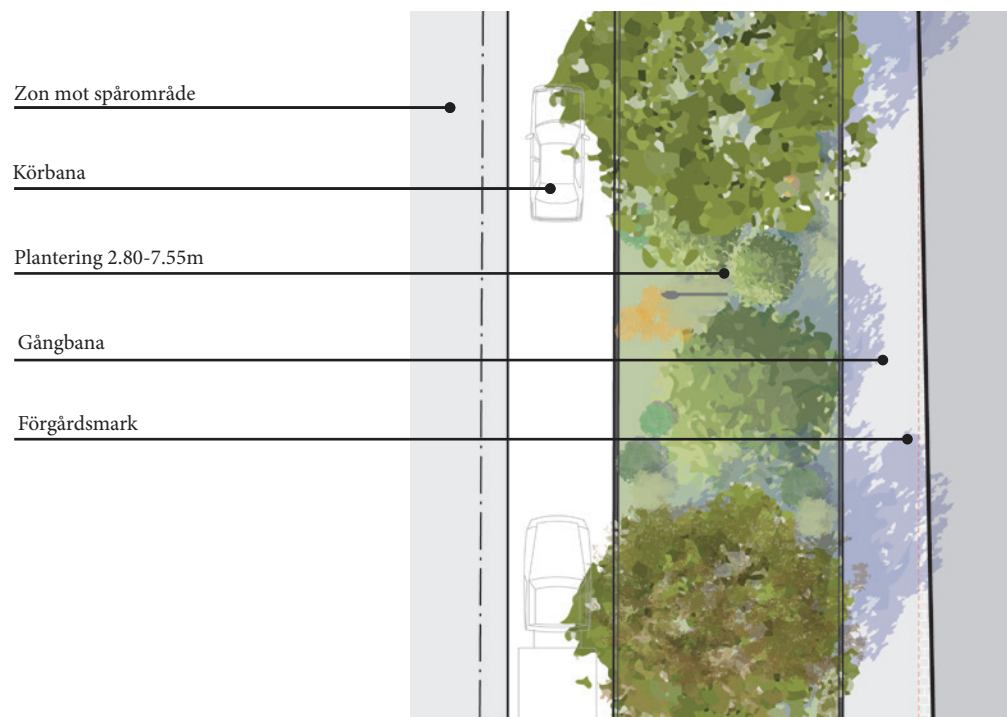

Masugnsvägen syd (norra delen) - övrig lokalgata

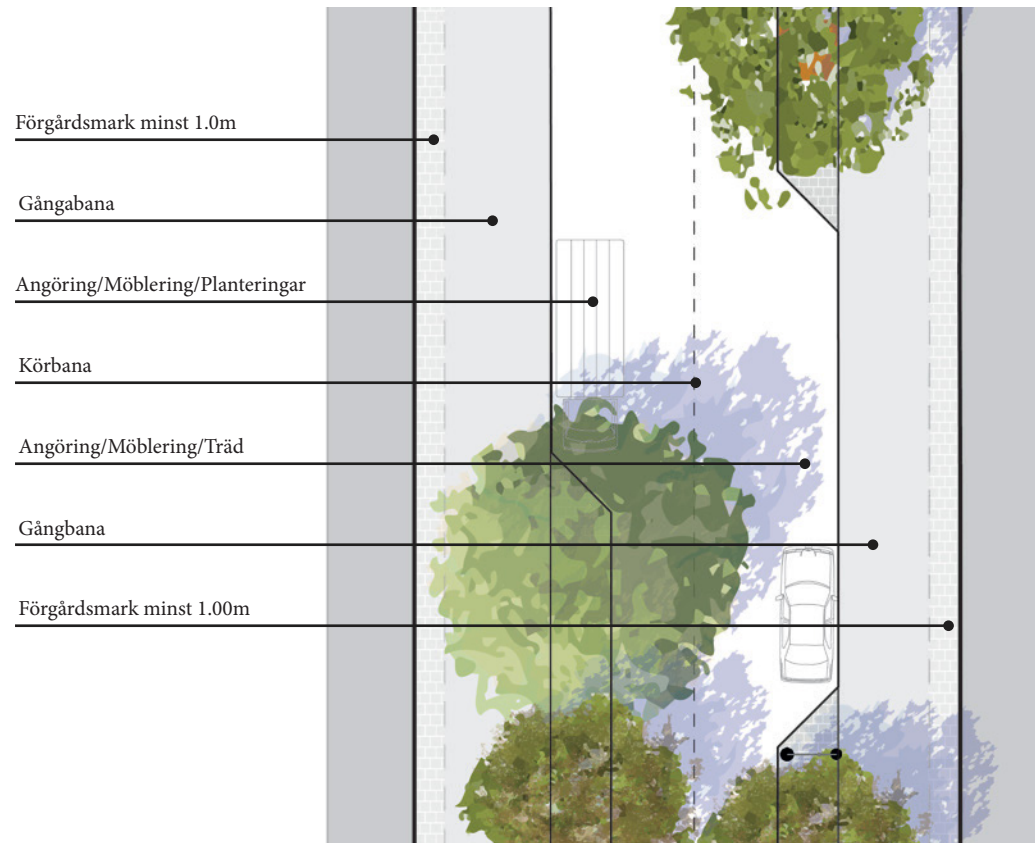
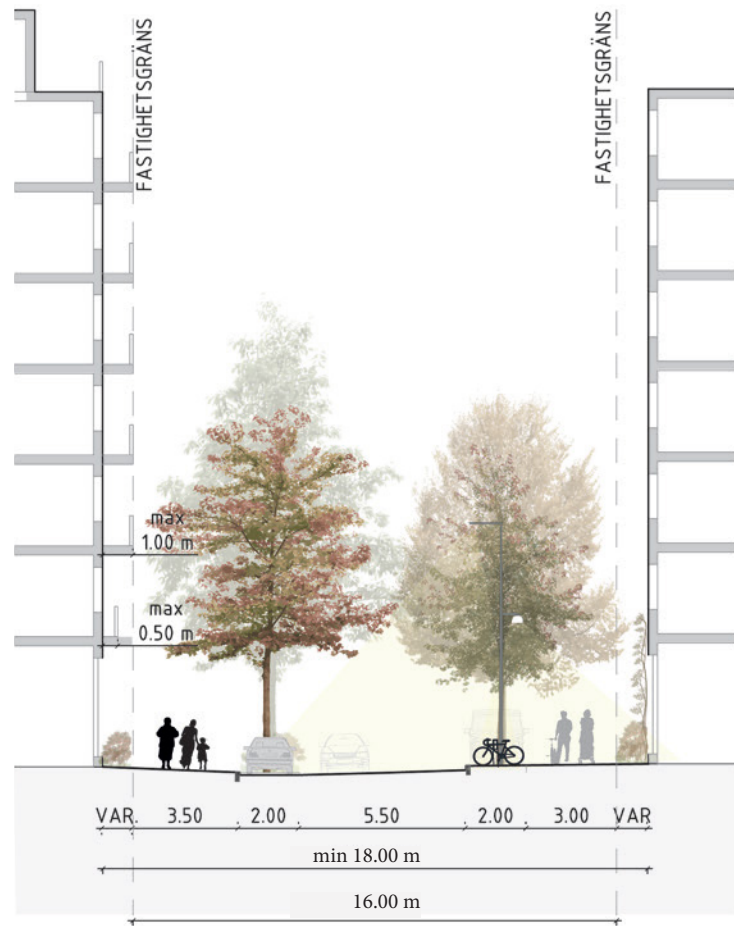

Masugnsvägen syd (södra delen) - övrig lokalgata

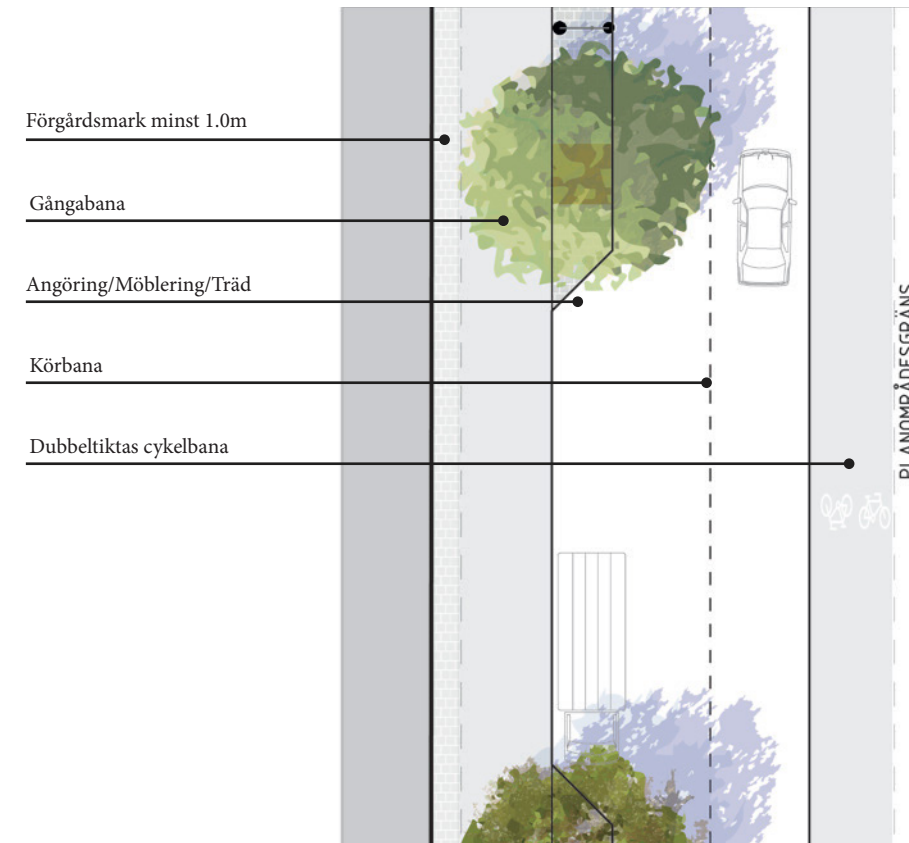
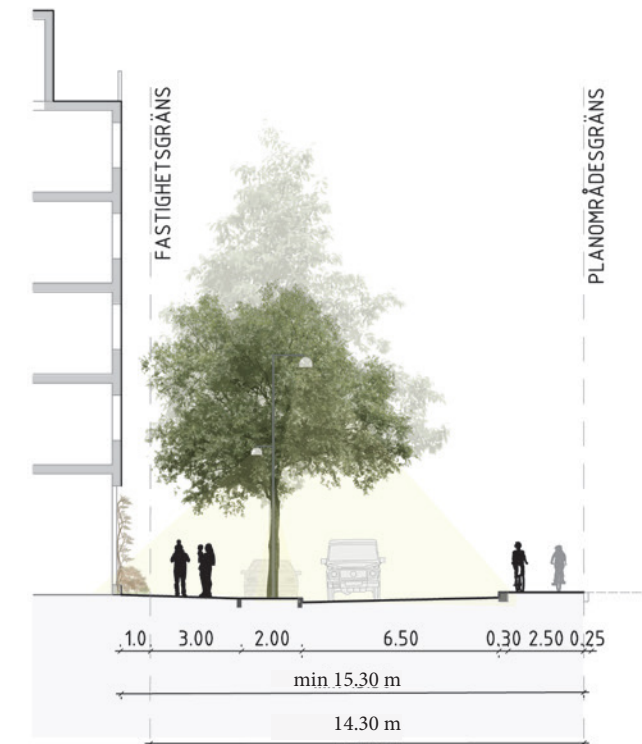

Gjuterivägen - övrig lokalgata (dubbelsidig trädplantering)

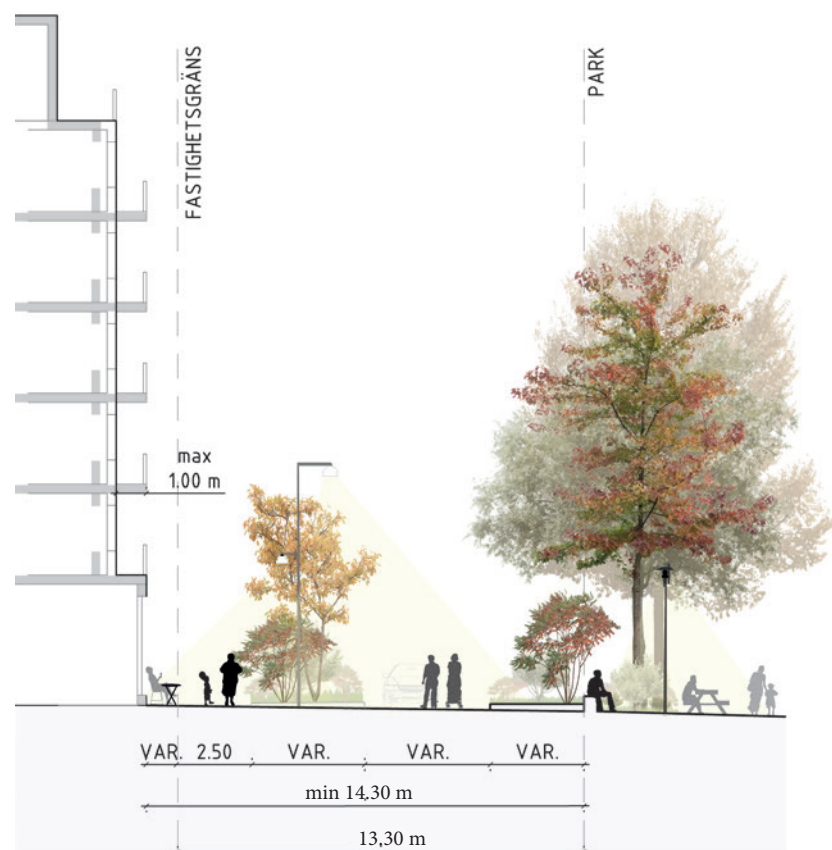

Smältvägens förlängning - övrig lokalgata (enkelsidig trädplantering)

Lokalgata 3-4 och Kajgatan - gångfartsområde

Förgårdsmark minst 1.0m

Skyddad zon minst 2m

Plantering/Angöring

Körbana

Plantering

Park

Lokalgata 3-4 - gångfartsområde

1. Fasta hinder som bryter sikten för biltrafiken.
2. Angöring mellan planteringsytor
3. Enkelriktad gata
4. Fasta hinder mellan kaj och Kajgatan hindrar trafik att köra ut på kajen.

Bildtext

1. Referensbild visar gångfartsområde utmed Dragarbrunnsgatan i Uppsala. (Bild ur Stockholmsstads "Gator för gående")
2. Gångfartsområde Rörstrandsgatan. (Bild ur Stockholmsstads "Gator för gående")
3. Vy A visar gångfartsgatan och hur planteringar skapar hinder och bryter sikt.

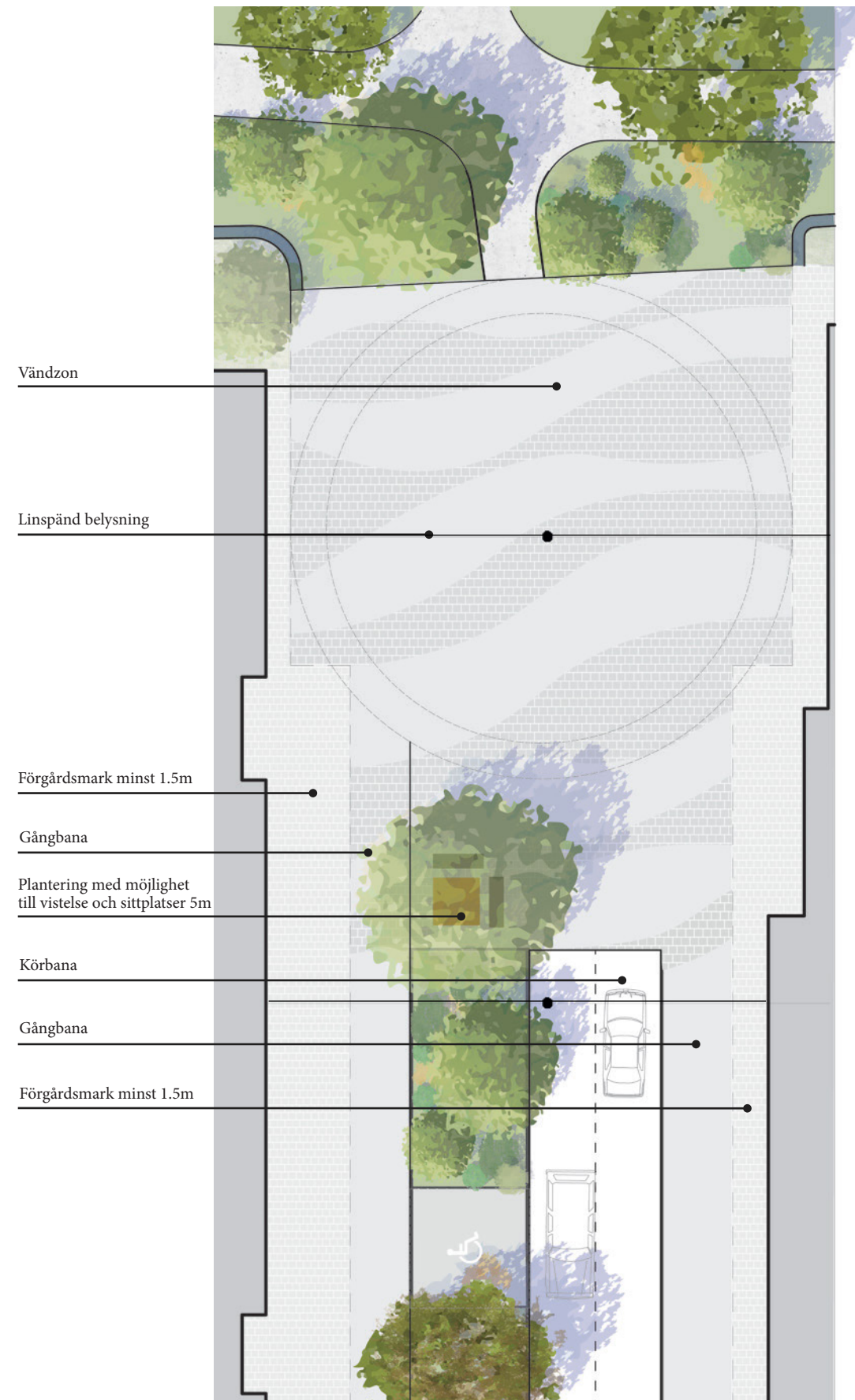

Grönt möte med Strandparken

Lokalgatorna som leder ner mot Bällstaviken avslutas med en grönskande entré in till Strandparken. Strandparken blir en grön fond från flera av områdets gator. Gränsen mellan gata och park utgörs av planteringar bestående av buskar och träd, men som vid behov tillåter skyfallsvatten att fritt flöda förbi. Ytan i slutet av gatan består av vändzoner med torgkaraktär. Vändzonerna ska möjliggöra vändning för de sop- och flyttbilar som angör kvarteret, men ska gestaltas med hög kvalitet som gröna entrétorg. En mönstrad beläggning av betongmarksten avviker från traditionella gatubeläggningar.

(Lokalgata 6 skiljer sig något från denna utformning då läget invid Gjutmästarn 6 gör att endast en gångbana och smalare planteringar ryms inom sektionen.)

Belysning

I en trygg och attraktiv stadsmiljö är belysning viktig. Belysning ska skapa trygghet och vägleda genom viktiga stråk och framhäva olika karaktärsdelar. Den bidrar till ökad trafiksäkerhet och skapar större tillgänglighet till det allmän plats. Belysningen ska var utformad så att den är både funktionell, estetisk och fungera ur driftsynpunkt

Armaturn Saturn-för-parkväg

Armaturn Copenhagen-för-gata

Armaturn Milewide-för-Masugnsvägen

LED-puck-HLS-till-räcke-vid-gångbrygga

Spotlight-Palco-för-aktivitetsytor

CircLED-Inox-till-utskjutande-del-av-brygga

Belysningsprincipen är att belysningsstolpar belyser torg, gator och parker. Linspänd belysning placeras däremot över gata och gångväg vid lokalgator ner mot vattnet.

Belysningsstolpar med två armar varav en ca 7-8 m mot gatan och en 4-5 m mot gångbana placeras utmed lokalgatorna. Utmed bredare gator där det är gångytor på båda sidor kompletteras belysningen med en stolparmaturn på 4-5 m.

Genom Strandparken löper huvudgångstråket längs med med bebyggelsen. Huvudstråket kommer att snöröjas vintertid samt ha belysning med parkstolpar på en höjd av 4 m. Västerut inleds huvudstråket med en gångbro av trä som förses med infälld belysning i räcke.

Bryggor förses med lättare markeringsljus längst ut för att öka synligheten för båttrafiken i Bällstaviken.

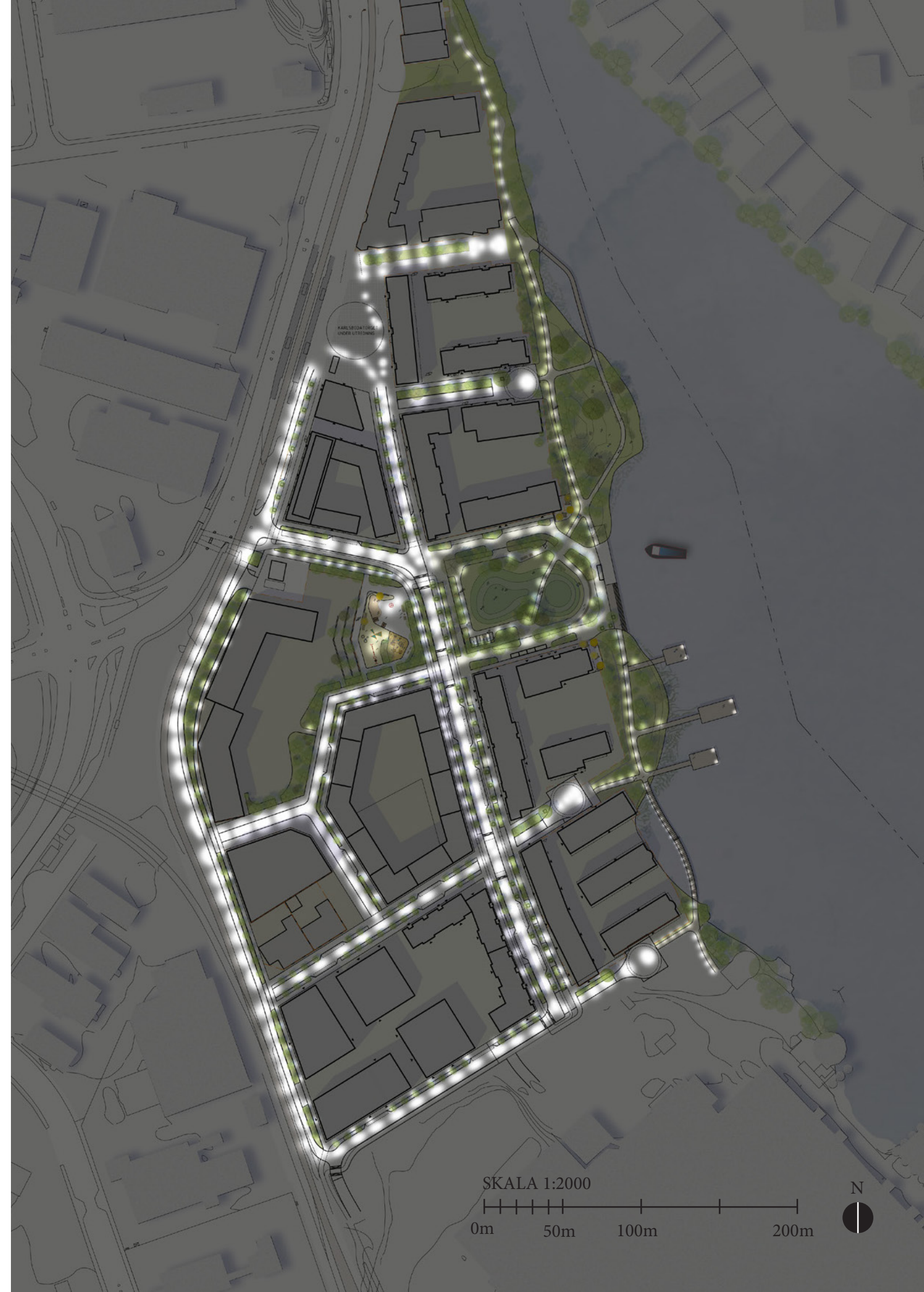
Övriga parkvägar och bryggor utmed vattnet i Strandparken belyses ej för att skapa siktlinjer mot vattnet.

I Bällstahamnsparken och Vattenparken placeras belysning med parkstolpar på en höjd av 4 m utmed gångstråk. Parkerna förses även med effektbelysning i byggda strukturer.

Armaturnerna ska vara väl avbländade med färgtemperatur 3000K.

Effektbelysning integreras vid valda platser såsom pergola, sittytter och aktivitetsytor.

Större aktivitetsytor i parker belyses av stolpar med spotlight.

SKALA 1:2000

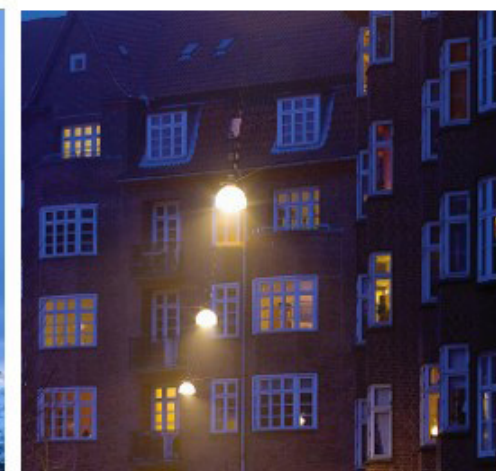
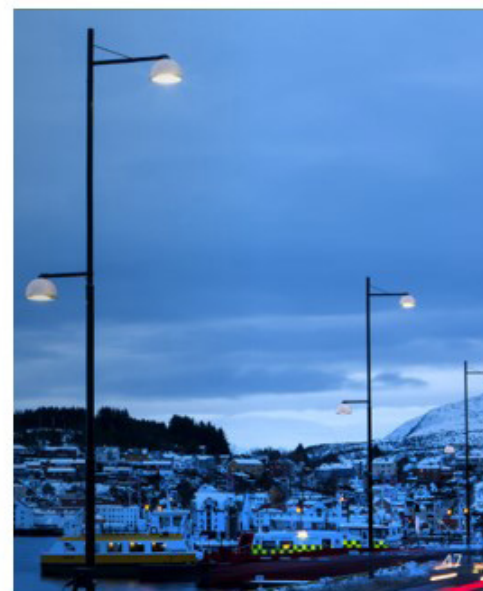
0m 50m 100m 200m

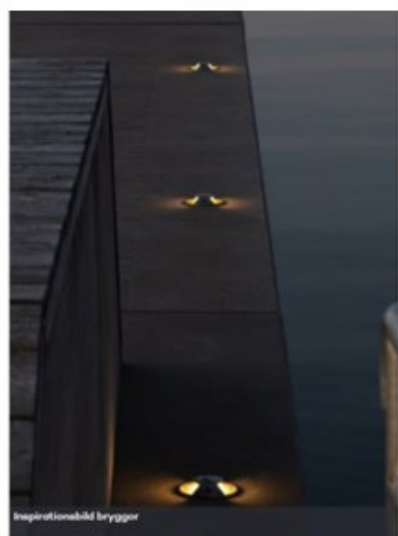

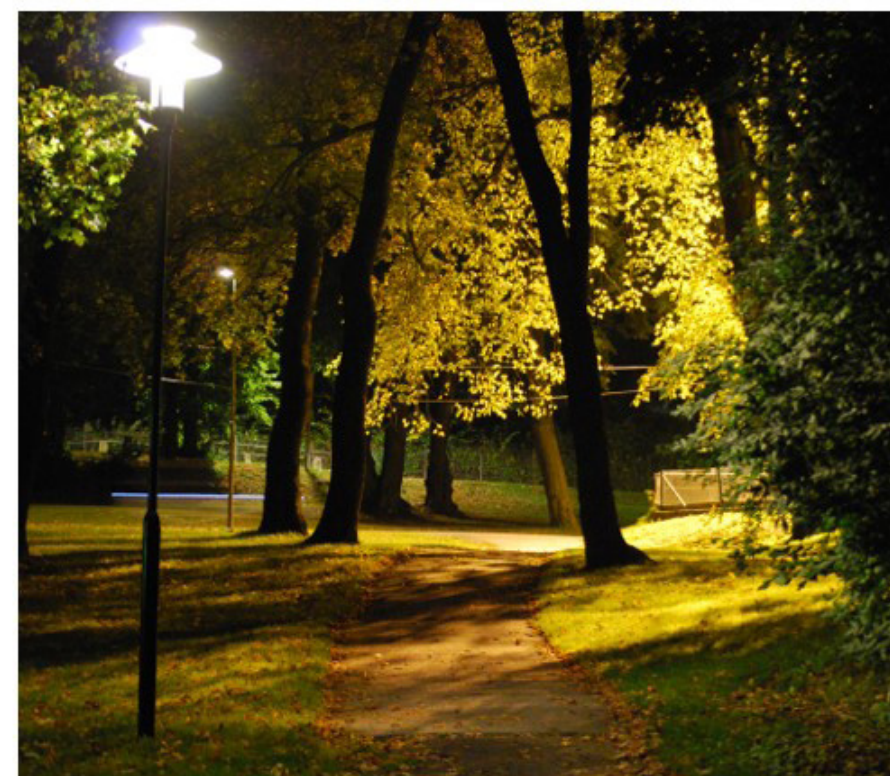
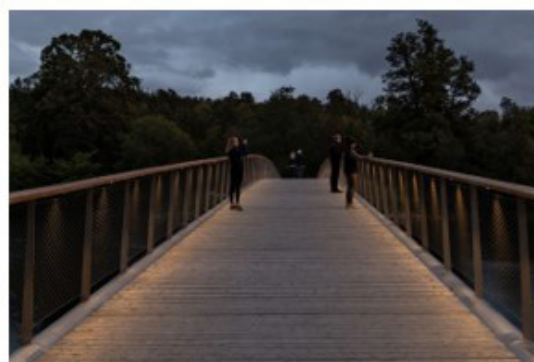
Aktivitetsytor

Gator

Bryggor

Gångvägar park

Fortsatt arbete

- Utredning av LÅP i Vattenparken. Kvarstår detaljerad utformning och placering av pumphus inklusive nedstigningsbrunnar och angöring.
- Utformning och utbredning av pendelbåtsbrygga om pendelbåtstation blir aktuell vid Bällstahamnsparken.
- Utformning Karlsbodatorget i relation till cykelstråk norrut.
- Studera inplacering av bevarade objekt från industritiden.
- Studera mötet mellan allmän plats och kvarteren- murar, trappor och växtlighet.
- Studera utplacering av cykelställ och behov av antal.

Bällsta Hamn sett från ovan
i juni ca kl 15.30

